

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Carol király és Mihai nagyvajda állandó ünneplése mellett folynak a londoni királynapok

Mint felhőből kibontakozó álmokép, olyan volt a királyi kíséret felvonulása Románia külpolitikájának dicsérete az angol sajtóban

Öfelsége II. Carol király londoni utazásának rendkívüli a jelentősége. Nagyra értékelendő az a fényes fogadtatás, amelyet a legtündöklőbb királyi udvar rendezett Románia uralkodójának, valamint a szeretetnek és örömmel az a megnyilatkozása, amellyel Öfelségét és Mihai nagyvajdát körülvették. Emlékezzünk azokra az időkre, amikor a román fejedelmeknek aláztosaknak kellett lenniük, így megértjük a mai napok felemelő szépségét. Ez a látogatás újabb alkalom, hogy megismerjük Öfelsége egyéniségét és felséges tulajdonságait. Ugyanazzal a szeretettel fogadták Mihai nagyvajda-trónörökös is, akit az egész nemzet határtalan szeretete és ragaszkodása kísért utjára.

A király utazása még fokozottabb mértékben Románia felé irányítja az angol nép figyelmét és érdeklődését.

Az angol népek és sok más népek nyugaton most lesz alkalma megismerni a román nép törekvéseit, szenvedéseit és így értékelni tudják

azokat az áldozatokat, amelyeket a románság függetlenségének a kivására hozott. Megtudják azt, hogy a román nép lelkeinek minden részében a szabadság vágya honol és hogy

a román nemzet nem elnyomója más nemzetiségeknek.

A népek és vezetőinek egyedüli törekvése az államélet intézményesítése. Az uralkodó új alkotmányt adott az országnak, amelyben minden alattvalónak jogai biztosítva vannak. Ennek tudatában — remélhetőleg — a nemes angol nép más szemszögből nézi népünket és országunkat. A két nép egymásra találása és egymásközi megértése csak hasznossal járhat. Meg kell említeni, hogy a gazdasági kapcsolatokon kívül a látogatás a kulturális és egyházi téren való közeledést is szolgálja. A román nép az angol néphez való közeledés vágyától van áthatva. A háboru idején a két nép együtt harcolt, ezt az együttműködést most a béke biztosításának szolgálatába állítják.

Románia nem kért kölcsönt Angliától

LONDON, november 17. Öfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda csütörtök reggel meg látogatták az oldihami repülőteret, ahol a magas vendégeket Sir Kingsley Wood légügyi miniszter fogadta. A repülőgépek tisztelgése után a vendégek megtekintették a felsorakoztatott repülőgépeket és főképpen a nagy angol bombavető gépeket, amelyeknek Öfelsége nagy figyelmet szentelt. Különös érdeklődéssel szemlélte az uralkodó a Weleslev-típusú gépeket, amelyeket a legutóbbi ausztráliai rekordrepülésnél használtak. Az uralkodó beült az egyik gépbe és átvizsgálta a különböző műszereket és számos kérdést intézett a szakemberekhez.

MINT FÉNYES ÁLMOKÉP . . .

A csütörtök reggel megjelenő angol lapok közlik az uralkodó és Mihai nagyvajda fényképét, valamint ismertetik a szerdán lefolyt ceremóniák részleteit. Közlik a guildhalli villásreggeli eseményeit, valamint a román követségen történt fogadtatást is, ugyancsak beszámolnak a Buckingham-palotában lefolyt ünnepegről.

A Times háromhasábos cikkben számol be a Guildhallban lefolyt banketról és kiemeli Öfelsége II. Carol király beszédét. Ezután részletes beszámolót közöl a román követségen fényes külsőségek között lefolyt fogadtatásról is.

A Manchester Guardian azt írja, hogy a Guildhall felé vezető utat kódon át tette meg Öfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda-trónörökös és

fényes kíséretükkel úgy jelentek meg, mint-ha felhők közül jöttek volna elő és úgy tűntek el, mint egy fényes álmokép.

Mindenki látni akarta a román királyt — írja a lap — és ezzel kifejezésre juttatni azt a nagy lelkesedést, amellyel London népe fogadta az uralkodót és a trónörökös.

A Daily Telegraph hasonlóképpen nagy cikkben számol be öt hasábon keresztül és rá-

világít a fényes külsőségekre, amelyek közepette az ünnepek lefolytak és hangsúlyozta, hogy az angol nép a királyi menetet egész útján szünni nem akaró óvációban részesítette.

A Daily Mail egy oldalas, fényképekkel díszített cikkben ismerteti a román követségen végbe ment fogadtatás részleteit és közli az azon részt vett személyiségek névsorát. Különösen érdekes az uralkodónak az a fényképe, amely frakkban ábrázolja, amint a követségen üdvözlözi az öt ünneplő előkelőségeket. A Daily Sketch több fényképet közöl, amely közül az egyik a londoni városházán lefolyt ünnepséget örökíti meg. A ké-

Páris előkészületei a fogadtatásra

Páris, november 17. A francia sajtó teljes érdeklődésével II. Carol király londoni látogatása felé fordul és hosszú cikkeket közöl be a

pen az uralkodó, a lordmájor, valamint a gloucesteri herceg látható, ugyancsak Mihai nagyvajda-trónörökös, amint éppen Chamberlain angol miniszterelnökkel beszélget.

A Financial Times csütörtök reggeli számában interjú közöl V. Tilea, a Román—Angol társaság elnökével, aki többek között az alábbiakat mondta:

— Kijelenthetem, hogy

egy pillanatra sem volt szó arról, hogy a román kormány kölcsönt kérjen az angol kormánytól, vagy a Citytől, amint az egyes külföldi, helytelenül tájékoztatott körök hangoztatták. Közölhetem, hogy Öfelsége II. Carol király londoni látogatása két ország kereskedelmének fellendítése érdekében történt.

A két ország kereskedelmi kapcsolatainak kimélyítése a forgalom megnövekedését vonja maga után, mivel a cél az ország kereskedelmének emelése és ez racionális és rendszeres építómunka alapján történhetik meg. Tilea ezután rámutatott arra, hogy országunk fő kiviteli cikkei: a petróleum, gabonaműek és a fa, valamint más mezőgazdasági termékek, könnyen helyezhetők el az angol piacon. Ezen árucserre számos olyan rövidlejáratú hitelüzletnek képezheti alapját, amelynek fedezete megfelelő román árubehozatal útján nyerne biztosítást. Ez volt II. Carol király guildhalli beszédének lényege, mondotta Tilea dr. A Daily Telegraph és a Morning Post hasonló nyilatkozatot közölnek Tileától.

A VIDÉK IANGOL SAJTÓ CAROL KIRÁLYRÓL

Az angol fővárosi sajtón kívül a vidéki angol lapok is részletesen foglalkoznak az angol közvéleményt legjobban érdeklő eseménnyel: Öfelsége II. Carol király angliai látogatásával. A vidéki lapok is hódolatteljes cikkeket ismertettek a királylátogatás részleteit és ezek a lelkesedéstől áthatott cikkeknek annál nagyobb a jelentőségük, mert az angol vidéki sajtó általában tartózkodóbb, mint a londoni és

az angol közvélemény igazi tükré ilyenformán a vidéki sajtó.

Igy a Yorkshire Observer azt írja, hogy II. Carol király angliai látogatásának nagy jelentősége van és közli, hogy a román uralkodó rendkívüli képességekkel felruházott kitünő államférfi. Hangsúlyozza a lap, hogy Románia ellenezte a magyar—lengyel közös határ létrehozatalát és olyan külpolitikát folytatott, amely körös-körül csak barátokat szerzett az országnak. A Newcastle Journal kéri az angol kormányt, hogy Romániával szorosabb kapcsolatokat létesítsen.

londoni eseményekről. A lapok hosszú táviratokat közölnek és felhívják olvasóik figyelmét arra a rendkívüli figyelemre, amelyben Romániát részesítik és közlik Öfelsége II. Carol király beszédét, amelyet szerdán mondott a Guildhallban. Az „Ere Nouvelle” így ír:

II. Carol királyt Mihai trónörökös kíséretében a legnagyobb tisztelettel fogadták Londonban.

Anglia uralkodója disztribúciót adott Románia uralkodója és fia tiszteletére a Buckingham-palotában és ezen Anglia legelőkelőbb társasága is részt vett. Eppen ilyen elragadtatással fogadta a londoni közönség is Románia uralkodóját és valamennyi mértékadó helyen nagy érdeklődést váltott ki ez a látogatás. Ugy látszik, hogy gazdasági és politikai téren az eddigi kitünő viszony, amely Anglia és Románia között fennállott, még jobban megerősödik. Romániának csak előnyére szolgált ez a látogatás, Nagybritánia láthatóan, hogy

az utóbbi idők krízisében a román külpolitikája hí maradt vállalt kötelezettségeihez,

ami annál is inkább figyelemreméltó, mert az új Románia nemrég alakult meg. Eltekintve azoktól a rokoni kötelékektől, amelyek a brit uralkodóházat a román uralkodóházhoz fűzik, az észszerűség is azt kívánja, hogy a jóviszony még inkább kimélyüljön Angliával és Franciaországgal. II. Carol király jól tudja, hogy Angliában és Franciaországban a közvélemény Románia mellett van és ezért fog londoni tartózkodása után Párisba jönni. E hét végén érkezik meg és fogadtatására a szükséges előkészületek már

megtörténtek. Párisi tartózkodása alatt rendkívül fontos tárgyalások lesznek. Egy kereskedelmi bizottság később felkeresi Közép- és Kelet-Európa fővárosait, hogy tanulmányozza a kereskedelmi összeköttetés szorosabbá tételének lehetőségét, mert Angliának és Franciaországnak Európa ezen részeiben megfelelő piacokat kell fenntartania. II. Carol király tárgyalásai Párisban és Londonban ennek az együttműködésnek a céljait szolgálják.

ról, hogy Öfelsége II. Carol király csütörtök reggel az angol hadseregnek a legnagyobb gyakorlótérre látogatja meg. Az Odiham Aldorshot gyakorlótér, amelyet Románia uralkodója ma meglátogatót a legfontosabb katonai gyakorlótér is és évenként itt folynak le a hatalmas katonai parádék is. Öfelsége II. Carol király iránti figyelemességéből magasrangú angol katonaisztek

bemutatták Románia királyának a legmodernebb angol repülőgéptípusokat,

valamint a legkorszerűbb léghárító és tankelhárító ágyakat is. Bemutásra kerültek azok a legújabb bombavető gépek is, amelyek jóval felülmúlják az eddig ismert repülőgéptípusok sebességét és a melyek

a legrövidebb időn belül a legnagyobb pusztítást végzik.

Bemutatták az uralkodónak a legújabb gyártmányú fegyvereket és löszereket is. Ezeknek a bemutatásánál csak igen szűk körű meghívott vendégek vehettek részt, mert

az új fegyvernemek és löszerek milyenségét a legnagyobb titokban tartják.

London főpolgármesterének villásreggelije tündéri látványosság volt

A Petit Journal „Egy népszerű uralkodó” címmel cikket közöl, amelyben leírja II. Carol király magas és előkelő alakját és azt a sikert, amit londoni tartózkodása során elért. Mindenki láthatta, hogy

az angol uralkodópár meghívott vendége, a brit nép vendége is volt.

Az a barátságos és spontán megnyilatkozás és az a melegség, amellyel a nagy tömegek Öfelségét fogadták, nem a szokásos udvariassági megnyilatkozás, mert ilyen fogadtatásban a hideg angol nép ritkán részesít vendégeket. Ez a megnyilatkozás a valódi barátság megnyilatkozása volt, amelyet a hí angol nép egy szeretett uralkodóval szemben fejez ki. Ilven érzellemmel viselkedett London lakossága II. Carol király ottani tartózkodása során, az iránt a király iránt, akit most örömmel várnak Párisban. Szeptember tragikus napjaiban Anglia és Franciaország felhívást intézett barátaikhoz. II. Carol király válasza minden vonatkozás nélkül így szólt: „Jelen” és nyomában követte őt országa is. Azok a népek, amelyek szeretik a munkát és a határozottságot, elismeréssel viselnek iránta, mert tudják értékelni azt az erőfeszítést, amelyet a béke érdekében tett.

Románia királyának vezetése alatt olyan hatalom, amely a béke szolgálatában áll.

A román nemzetben benne gyökeredzik a világ-béke iránti szeretet és nem akarja, hogy Európa két táborra szakadjon. Minden olyan ország politikai együttműködését kívánja, amelyek kormányai hasonló célt szolgálnak. Ez egy nemzetközi akció, amelynek alapelve a függetlenség és gazdasági fejlődés fenntartása.

A belpolitikai és gazdasági helyzet Romániában mindinkább megjavul.

A román uralkodó az ország belső életének átépítését oly módon kívánja végrehajtani, hogy a tömegek kulturális színvonalát emeli, hogy országából a keleti civilizáció állomását építse ki. Ehhez azonban szükséges, hogy gazdaságilag és politikailag is független maradjon és megerősödjék. E tekintetben számíthat a nép hazaszeretetére, katonai helyzete pedig egyike a legerősebbeknek. Az uralkodó erőfeszítése eredménytelennel járt és

technikai szempontból is a román hadsereg mintahadsereg és felszerelése napról-napra meggyorsul. Ez a hadsereg biztosított képezi a hazának.

Tabouis asszony, a L'Ouevrenben így ír: Az utóbbi idők egyik legnagyobb napi eseménye az a nagyszabású dezsóné volt, amelyet London főpolgármestere rendezett Öfelsége II. Carol király tiszteletére.

Ez a látványosság valóban tündéri volt.

Új miniszterek lépnek a francia kormányba

Daladier két évvel meg akarja hosszabbítani a jelenlegi parlament életét
A kommunistapárt feloszlását követelik a jobboldaliak

Páris, november 17. A radikális-szocialista párt végrehajtó bizottsága szerdán este ülést tartott, a melyen többek között Daladier miniszterelnök is felszólalt. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy semmi sem akadályozhatja meg, hogy folytassa megkezdett munkáját, amelyet elhatározott szándékba is fejezni és nem hagyja magát eltéríteni a felvett iránytól. A kormány nem látja szükségét annak, hogy a parlament december 6-ika előtt összehívja.

A beszéd igen jó hatást keltett és a pártvezetőség teljes bizalmat szavazott neki.

Daladier valószínűleg a közeli napokban átalakítja kormányát.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a miniszterelnök tárcát fog felajánlani azoknak a pártvezetőknek, akik pártjaikkal hajlandóknak nyilatkoztak

elősegíteni a pénzügyminiszter terveinek megvalósítását. A lapok azt is tudni vélik, hogy Daladier a választási időpontot két évvel le akarja tolni.

Ha a kamara ehhez nem járulna hozzá, úgy habozás nélkül a ház feloszlásához folyamodik.

Montini, a jobboldali párok vezére egy politikai gyűlésen beszédet mondott, amelyben

követelte a francia kommunista párt haladéktalan feloszlását

és azt, hogy helyezék a pártot törvényen kívülnek Türetelen, hogy ezek az emberek — mondta, — akik Moszkvából kapják az utasításukat, még továbbra is benn üljenek a törvényhozás házában és az egyes bizottsági üléseken a francia honvédelemre vonatkozó titkos adatokat megszerzhessék.

Arany teríték, a városi tanácsok kék egyenruhája, stb., stb. Öfelsége II. Carol király beszédének hatalmas visszhangja támadt.

BEMUTATTÁK ÖFELESÉGNEK AZ ANGOL HADSEREG LEGÚJABB FELSZERELÉSÉT

Bucuresti, november 17. A fővárosban megjelenő Semnalul című lap távirati értesítést közöl ar-

Jövő héten betereszti a magyar kormány a birtokreformot és a zsidótörvényt

BUDAPEST, november 17. A szerda éjjeli minisztertanácsban Kánya Kálmán külügyminiszter a küdpolitikai problémákat ismertette, majd pedig a parlamenti munkaprogramot vitatták meg. A jövő hét közepén hívják össze ülésre a magyar képviselőházat és akkor letárgyalják a

házaszály-reviziót, ezután a földbirtokpolitikai kérdések kerülnek tárgyalásra és végül az új zsidótörvény következik. A zsidótörvényben a meglévő intézkedések kiszélesítését tervezik, főképpen birtokpolitikai kérdések szempontjából.

Megelégedést váltott ki az angol-olasz egyezmény életbelépte

Nem változott a róma berlini tengely viszonya, de Anglia és Olaszország között helyreállt a barátság

Róma, november 17. Az angol-olasz egyezmény életbeléptetésével a reggeli olasz lapok legtöbbje vezető helyen foglalkozik. A Messenger azt írja, hogy ez év áprilisa és novembere között megvalósult az egyezmény életbeléptetésének előfeltételei. Franco csapatainak előnyomulása az európai boisevista veszedelmet teljesen elhárította és ezzel a spanyol harctereken küzdő olasz önkéntes csapatok visszatérhettek. Miután pedig Anglia hajlandó volt már régebben is az abessziniai olasz hódításokat elismerni, így kerülhetett sor most az egyezmény életbeléptetésére. Az angol lapok a hagyományos angol-olasz barátság felelevenítéséről írnak. Figyelmeztetni kell azonban, hogy

Olaszország hagyományos barátsága a fasiszta forradalommal megszűnt.

Ez a barátság ugyanis akkor abban nyilvánult meg, hogy Olaszország minden alkalommal megalázkodott Anglia előtt. Ez most mindenkorra megszűnt. A most életbeléptetett szerződés tisztulást hoz a Földközi-tenger légkörében. Tisztazza ezenkívül Anglia és Olaszország érdekeit a

Vörös-tengeren, valamint a közelkeleten és Abessziniában kizár minden összeütközési lehetőséget.

Berlini jelentés szerint a német sajtó szintén nagy figyelmet szentel az egyezmény életbeléptetésének. A Berliner Lokalanzeiger ezeket írja: Olaszországban az egyezmény megkötését joggal ünneplik, mint a Duce határozott és céltudatos politikájának sikerét. Németország ebből az alkalomból szerencsekívánatait fejezi ki a baráti olasz nemzetnek és a Ducenak.

Londoni politikai körökben az egyezmény életbeléptetéséhez nagy reményeket fűznek. Az angol-olasz viszony további fejlődését kedvezően ítélik meg.

Angol kormánykörökben most már a francia-olasz viszony tisztázását szeretnék mielőbb megoldani.

Chamberlain és Halifax párisi látogatása alkalmával ezt a kérdést is beható tárgyalás alá fogják venni.

A délutáni londoni lapok jelentései szerint az egyezmény megkötése alkalmából Mussolini és Chamberlain miniszterelnökök táviratot váltottak egymással. A táviratok szövegét azonban még nem hozták nyilvánosságra. Az egyezmény hatálybalépése alkalmából

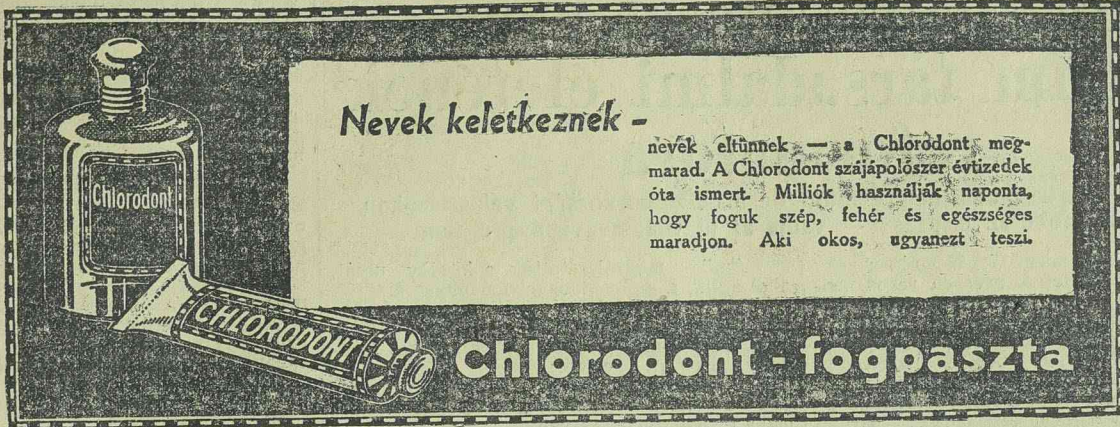
az angol fővárosban működő diplomáciai testület tagjai sorából az abesszim követséget törölték.

A volt néguasnak azonban megengedték, hogy továbbra is Londonban maradjon.

A Popolo d'Italia részletesen beszámol az angol-olasz egyezmény életbeléptetéséről. Anglia és Olaszország között a kapcsolatot a legteljesebb mértékben szabályozták és a földközítengeri helyzetet tisztázták. Az egyezmény szabályozza az adeni öböl és az Indiai-óceán körüli helyzetet és

új képet ad az európai politikának anélkül azonban, hogy az olasz külpolitika, amely tudvalevően a Berlin-római tengely bélyegét viseli magán, lényegében megváltozza.

A londoni Times jelentése szerint lehetséges, hogy Ciano gróf rövidesen Londonba érkezik,

Nevek keletkeznek -
nevek elfűnnek — a Chlorodont megmarad. A Chlorodont szájalószert évtizedek óta ismert. Milliók használják naponta, hogy foguk szép, fehér és egészséges maradjon. Aki okos, ugyanezt teszi.

Chlorodont - fogpaszta

A zsidóság gyarmati letelepülését tanulmányozzák Londonban

Az angol, francia, holland, brazilai kormányok között tovább folynak a tárgyalások a zsidókérdés megoldására

London, november 17. Angliában mind szélesebb körökben terjed el az a kedvezőtlen benyomás, amelyet a németországi zsidók elleni intézkedések váltottak ki. Az Egyesült Államokból érkező hírek hasonló jelenségekről számolnak be. Roosevelt elnök kijelentette, hogy rendkívül csodálkozik, hogy

egy civilizált ország ilyen eszközökhöz nyul. Chamberlain a közvélemény hatása alatt kénytelen volt a Németországgal megindítandó politikai tárgyalásokat elhalasztani.

Inskip nemzetvédelmi miniszter Ecclesben mondott beszédében védelmébe vette a zsidóságot, majd beszéde további részében hangoztatta, hogy Angliának erőnek kell lennie.

Angliának kötelessége, hogy elhelyezze az üldözött zsidókat,

esetleg nem magában Angliában, hanem, ha lehet a birodalomban. Ebben bizonyosan számíthat más nemzetek közreműködésére is. Kijelentette, hogy Anglia ragaszkodik eddigi politikájához, majd nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az angol kormány továbbra is tárgyalások útján igyekszik békét biztosítani.

Az alsóház ülésén Sir Arthur Henderson felvilágosítást kért a kormánytól, vajjon a német kormány válaszolt-e az angol kormány két nappal ezelőtt Berlinben átnyújtott tiltakozó jegyzékére. Mint ismeretes, ebben a jegyzékben az angol kormány a legsúlyosabban helyteleníti a német lapoknak azt az eljárását, hogy a párisi gyilkosságokkal kapcsolatban angol politikuskok neveit emlegették, mint bűnrészeseket.

Buttler külügyi államtitkár azt válaszolta, hogy

a német kormány nem válaszolt az angol kormány tiltakozására.

Ribbentrop német külügyminiszter kijelentette ugyan egy angol lap munkatársa előtt, hogy helyteleníti az Angriff című német újság cselekedetét, Berlin azonban hivatalos választ még nem küldött az angol tiltakozásra.

Henderson nem elégedett meg az államtitkár válaszával. Követelte, hogy a kormány újabb lépéseket tegyen Berlinben.

80 EZER MENEKÜLT ZSIDÓT HELYEZNEK EL AZ ANGOL BIRODALOMBAN

A lapok jelentései megerősítik azokat a híreket, hogy Collin holland miniszterelnök hat európai kormánytól és Washingtonban kezdeményező lépést tett a zsidó kérdés rendezését célzó nemzetközi tárgyalások megindítására. Angol részről az eszmecsere máris megindult ebben az irányban, az Egyesült Államok, Franciaország és Hollandia kormányával. Angol diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy az eviani értekezlet alelnöki bizottságát legközelebb ismét összehívják. Az utóbbi napokban folytatott tanácskozások eredményeként sikerült biztosítani

80 ezer németországi zsidó menekült elhelyezését

az angol világbirodalom tengerentúli területein. Ebből 20 ezer németországi zsidó családot a dél-amerikai partvidék mentén lévő angol Guyana

gyarmaton telepítenek le záros határidőn belül. A lapok részletes tudósítást közölnek Kennedy amerikai nagykövetnek Londonban folytatott tanácskozásairól. A nagykövet arról tárgyalt az angol kormánnyal, hogy legalább

700 ezer zsidó menekült számára elhelyezést találjanak.

Kennedy tárgyalásai eddig nem vezettek eredményre.

AMERIKA TILTAKOZÓ JEGYZEKE

A berlini amerikai ügyvivő megjelent a német külügyminisztériumban és tiltakozó jegyzéket nyújtott át. A jegyzék csak általánosságban tárgyalja a legutóbbi németországi eseményeket és kijelenti, hogy a németországi zsidóvagyonok elpusztítása alkalmával amerikai állampolgárok vagyona is megrongálódott. Az amerikai kormány követeli, hogy a Németországban tartózkodó amerikai állampolgárok személy- és va-

gyonbiztonságát a német kormány tartsa tisztában. A jegyzék bejelentésként még, hogy az amerikai kormány fenntartja magának a jogot, hogy állampolgárai számára kármegtérítést követeljen.

A ZSIDÓSÁG GYARMATI LETELEPEDÉSÉT TANULMÁNYOZTAK LONDONBAN

Lord Halifax szerdán újabb megbeszélést tartott Kennedy amerikai követtel, a német menekültek ügyében. A tegnapi minisztertanácson még nem történt semmiféle döntés ebben a kérdésben. Most annak lehetőségét tanulmányozzák, miként lehetne angol gyarmatokon letelepíteni a menekülőket és miként volna lehetséges az ehhez szükséges anyagi alapok előteremtése. A menekültek ügyére vonatkozó tanácskozások továbbra is folyamatban vannak az angol, francia, holland és brazilai kormányok között.

FELBECSÜLTÉK AZ OLASZ ZSIDÓK INGÓ VAGYONÁT

Róma, november 17. A Stefani-ügynökség jelenti: Az olaszországi zsidó ingóvagyon első felbecsüléséről érkező jelentésekből kiderül, hogy a zsidó köztulajdon Rómában 1 milliárd 200 millió olasz lírára emelkedik, Milánóban ez az összeg szintén meghaladja az egymilliárd lírát, Turinban közel 1 milliárd és Génúában több mint 150 millió olasz líra.

Temesvári kereskedő 40 milliós életbiztosítási pere az aradi törvényszék előtt

Köteles-e a biztosító intézet az értéktelen inflációs márkáért most jó márkát fizetni

Arad, november 17. Rendkívül érdekes esetet tárgyalt tegnap az aradi törvényszék Alexandrescu-Seracu tanácsa. Egy temesvári kereskedő nem kevesebb, mint

1 millió márkát, vagyis 40 millió lejt követel az egyik aradi nagy biztosítótársaságtól, egy tizenöt esztendővel ezelőtt kötött biztosításból kifolyólag. Az összeg nagyságánál fogva nem mindennek per előzményei a következők:

Még 1923-ban Baritz Ferenc temesvári kereskedő életbiztosítást kötött az aradi Agronomul biztosítótársaságnál. A biztosítás 1 millió márkára szólt és a megállapodás értelmében elhalálozás esetén azonnal, míg abban az esetben, ha a biztosított fél tíz esztendő múlva még életben van, úgy a társaság tartozik neki 1 millió márkát kifizetni. A temesvári kereskedő tíz évre szóló biztosítási díj fejében nyomban lefizetett 853.937 márkát. A tíz esztendő letelt, Baritz azonban, bár életben volt, nem jelentkezett a biztosítótársaságnál követelésért. Még újabb öt év múlt el, míg azután három hónappal ezelőtt a kereskedő megjelent az Agronomulnál és felmutatva az 1923-ban kötött biztosítási szerződést.

követelte az 1 millió német márkát, illetve az ennek megfelelő, mintegy 40 millió lejt kifizetését.

Az intézet igazgatósága meglepetéssel vette tudomásul a követelést és arra hivatkozva, hogy a beváltás következtében a fél által befizetett közel 854 ezer márkát teljesen értéktelenné vált, megtagadta a hatalmas összegű követelés teljesítését. Baritz Ferenc erre perrel támadta meg az Agronomul biztosító intézetet.

A tegnap tartott első tárgyaláson a felperes a szerződésre hivatkozott és kijelentette, hogy őt nem érdekli az a tény, hogy a német Birodalmi Bank időközben új márkát bocsátott ki. Ez a rendelkezés vonatkozhatik a németországi lakosságra, de semmiképpen sem a romániai állampolgárokra. Az Agronomul képviselőjében dr. Stanojev Nicolae ügyvéd ismertette a biztosítóintézet álláspontját. Eszerint az 1924-ben történt beváltás következtében a régi márká, amellyel a biztosítás történt, teljesen értékét veszítette. Az átszámítás kulcsa szerint 1 billió (ezer milliárd) régi márkáért 1 Reichsmarkot, illetve egy most érvényben lévő német márkát fizetnek. Így Baritz Ferenc követelése — mondotta a továbbiakban az Agronomul jogi képviselője —

olyan kis összeget képvisel, amilyent a biztosítóintézet nem áll módjában kifizetni.

A fentebbi kulcs értelmében ez az összeg az 1 leinek egyhuzsonötödöd ezred része. Ha Baritz például követelése fejében 25 banit kapna, már jóval többet venne kézhez, mint amennyihez joga van. Hivatkozott még az ügyvéd a Semmitőszéknek egy hasonló ügyben hozott döntésére, amely szerint a régi márkát át kell számítani rendes márkára, ezt pedig azután leire. Baritz Ferenc különben is annak idején a nyolcszáz ezer egynéhány száz márkát mindössze 500 leierért vásárolta és ennek most a nyolcvan-szorosát követeli a biztosítótársaságtól.

Az Agronomul kérelmére a bíróság elrendelte a német birodalmi banktól a beváltási kulcs beszerzését és a legközelebbi tárgyalást november 23-án halasztotta.

Mezitlábás uccai árus Belgium társadalmi életének reformátora

Kortések nélkül harmadik helyre futott be a belgiumi községi választásokon.
„A szakértőké az elsőség” — valja az új világmegváltó program.

Antwerpen, november 17. Nemrégén egy különös ember tűnt fel Antwerpen város politikai életében: Frensen, a házaló és természetimádó, akit évek óta különösképp ismert Antwerpen népe. Frensen bevásárolt a városi tanácsba és vele együtt hat teljesen ismeretlen embert, akik a listáján állottak. Valóságos tréfának gondolták a dolgot, amely komolyan végződött. Miközben régi, bevált pártok jelöltjei megbuktak, a különöcs Frensen és barátai diadalmasan bevonultak a város ügyeit intéző testületbe.

A KÁVÉ, MINT VALASZTÁSI PROPAGANDA ESZKÖZ

Ki ez a Frensen?

Ma ötvennyolc éves, uccai árus és házaló, főleg azonban Antwerpen uccai prédikátora, mint, ahogy azt a Hyde parkban Londonban gyakran látni lehet, vagy a görög városokban. Főleg Szalonikiben és Athénben, meg Pireusban. Feláll a magával hozott kis székre, azonnal hallgatók állják körül és kifejtji világmegváltó elveit és bölcsességét. Frensen

télen és nyáron meztelán jár a városban, szakállát nem nyírhatja,

nyitott gallérral jár, húst nem eszik és az emberiség egyenlőségét, leegyszerűsített életmódját, nyugodalmas életét követeli. Harminc év óta csinálja ezt így.

Kávéval kereskedik és

minden kávéscsomag mellé röpiratot ad, amelyben leírja eszméit.

Az idők során gyakran megváltoztatta propagandájának anyagát. Ma meggyőződéses pacifista, holnap tolsztójánus, aki a háború esküdt ellensége, holnap már nem ezek a fontosak neki, hanem az eszperantó világnyelv. Holnapután már azzal sem törődik, hanem a nikotint és alkoholt ellenzi nagyon. Aztán egy újabb röpiratában már a torna szenedvényes hirdetője és azt írja, hogy testgyakorlat nélkül nincs sem rendes fizikai, sem szellemi élet.

UT A PARLAMENTHEZ

Néhány hét óta, mint jeleztük, Frensen az antwerpeni városi tanács nagyrabecsült tagja. Nem kevesebb, mint huszezer ember adta le szavazatát rá, hogy őket képviselje a városi tanácsban. Mint kiderült, választói között épügy voltak munkások, mint intellektuelek, polgárok épügy, mint diákok.

Legjobb híve azonban nőkből állott.

Ha az ember meggondolja, hogy a szociálista frakció, amely az ország legerősebb pártja, 42 ezer szavazatot tudott összehozni, Frensen sikerre annál szebb, Rex fasiszta fellépése óta Belgium politikai életében Frensen a legérdekesebb alakja az országnak. Ennek az országnak a politikai konstrukciója olyan, hogy a városi képviselőtől a parlamenti mandátumig és onnan a szenátusig már csak lépések választják el az igyekvő politikust, aki megtudta tartani a választók bizalmát.

Meg kell említeni néhány adatot, hogy kiderüljön ebből Frensen sikerének jelentősége. Rex kapta most a legkevesebb szavazatot, kilencszázöt, utána következtek a liberálisok 13 ezer szavazattal. Ezután jött Frensen és utána a katolikusok 40 ezerrel. De ezek a pártok hatalmas és régóta előkészített apparátussal és rengeteg pénzzel dolgoztak, mialatt Frensen minden propagandája az ő kis röpirata volt és beszédei, amiket az uccán tartott hivei előt. Dolgoznia kellett életfenntartásáért, úgy, hogy

allig maradt ideje az agitációra, hiszen házról-házra kellett járnia, hogy eladhassa kávéját.

Amikor megválasztották, a kicsiny uccát, ahol lakik, a szomszédok girlandokkal díszítették fel és az ablakokba kitétték Frensen arcképét. Lakása tele volt virágokkal. Egy újságrónak, aki meginterjúvolta, a következőket mondotta szokatlan sikeréről:

Én magam is küzködő ember lévén, az uccán élek, jól ismerem az ucca emberét, a szociális technokráciának vagyok a híve. Hogy mi ez, röviden elmondhatom. Azt követtem, hogy minden téren azok legyenek a társadalom vezető emberei, akik a legkiválóbbak, vagyis speciálisták, még rövidebben:

a kiválók uralmát és vezetését szeretném látni.

A kiválók pedig nem lehetnek azok, akiknek nagy a hangjuk, hanem, akik bizonyos mester-

Orosz jégtörő uszó jégtáblák közé börtönözve már második éve bolyong az Északi Sark körül

Tizenöt haláraitelt várja a fenyegető véget, vagy a reménytelen szabadulást

Moszkva, november 17. A „Sedov” orosz jégtörő, akaratlanul is, az emberi kutatás történetének egy merőben új, példátlan fejezetét készült megvalósítani: ez a hajó a legelső, amely át fog haladni az Északi Sarkon.

Október 25-én mult egy esztendeje annak, hogy a Sedov elkezdte, az uszó jégtáblák közé szorítva, drámai utját. Erre az utra a hajó, amely távolról sem szándékozott a sark behajózásának rekordját felállítani, egy szörnyű véletlen miatt kényszerült. Miután a jégtörő a táblák közé fagyott, a jégáramlat hirtelen megváltoztatta irányát s délről kelet felé fordult. Az elteit egy esztendő alatt

A Sedov négy fohányra közelítette meg az Északi Sarkot,

amelyen két, vagy három hét múlva át fog haladni.

A Sedov a Sadko és a Maligin nevű jégtörőkkel együtt indult utnak. A mult év október 25-én a három hajó egyszerre fagyott be a jégtáblák közé a 75.21 szélességi és 132.15 hosszúsági fokon. A jégtörők személyzete 217 emberből állott.

A segélymunkálatok azonnal megkezdődtek. Moszkvából, a legjobb orosz sarki repülővel, három hatalmas gép repült Tikaig, amely már a sarki régióba esik s e bázisról kiindulva több mint ezer kilométeres fávót át közelítették meg azt a helyet, ahol a hajók rabok voltak. A repülők lassan-lassan a személyzet 184 emberét partra szállították. Többre nem voltak képesek.

A hajóknak, 33 tengerésszel, az első telet a jégtáblák között kellett tölteniük.

A segélykísérleteket csak most, augusztus végén lehetett újra kezdeni. Az „Ermak” nevű jégtörőnek, hallatlan nehézségekkel, sikerült a befagyott hajók közelébe kerülnie. Egy hónapig tartó munka után a Sadko és a Maligin szabadon voltak. A Sedov ellenben, amelynek kormánya súlyosan megsérült, továbbra is rab maradt. Ilyenképpen ennek a hajónak a második telet is az Északi óceán jégvilágában kell elfölteni, kiszolgáltatva az ismeretlen tengeri áramlatok kénye-kedvének. A fedélzetén 15 ember, valamennyi önkéntes, várja a végkifejlést. A hajó az elmúlt év alatt, a jégtáblák között, 2600 kilométeres utat tett meg. Néhány nappal ezelőtt, amikor rádió útján az utolsó méréseredményeket közölte Moszkvával, a 84 szélességi fokon volt. Már eddig is merőben ismeretlen sarki területeken ha-

ségbeli kiválóságot tudnak felmutatni. A kapitalizmust, amely kiszákmánvolja az embereket, támadni fogom és véleményem szerint lassan el is kell tűnnie ennek az időszerűtlen társadalmi és történelmi jelenségnek. At kell rétegezni a társadalmat és pedig olykép, hogy az embereknek legyen minél több szabad idejük amellett, hogy gondatlanul, bár nagyon egyszerűen meg tudják élni.

És mire kell a szabad idő? Főleg a tornára.

Én erre 1930-ban jöttem rá. Sokan nem fogják meg megérteni a szociálista technokráciát, de gondolkodni kell fölötté és bizonyos, hogy, ha akad valaki, aki ezt nemcsak átértette, hanem közölni is tudja, akkor nekem rendkívüli módon meg fog sokasodni hiveim tábora.

Arra a kérdésre, hogy mi lesz a legközelebbi programja, Frensen azt mondotta, hogy a városházán mindenekelőtt a szülőkhöz fog fordulni és arra fogja kérni őket, hogy gyermekeiket az ő szellemében neveljék.

Minden öreg ember számára állami nyugdíjat követel

abban az arányban, amilyen „speciálista” volt az illető.

Frensen listáján bekerültek között az egyik városatyja zenetanár, kettő munkás, egy pallér és egy rádiókereskedő. Ezek nem hitték, hogy városatyák lesznek és csak azért engedték nevüket Frensen listájára iktatni, mert szimpatizáltak Frensennel, az emberrel.

ladt át s így egész esomó nagyfontosságu, tudományos megfigyelésre volt lehetséges.

A Sedov most lép be a második sarki tébbe. Éppen eme új és borzasztó megpróbáltatás felé fog áthaladni az Északi Sarkon, amelyet Nansen, minden tudományos erőfeszítés és hősiesség ellenére sem birt hajóval megközelíteni.

A hajó legénysége bőven el van látva élelmiszerekkel és az áttelelésre szükséges anyagokkal. A hajó és Moszkva között állandó rádióösszeköttetés van: a tudományos megfigyelések eredményei így, még ha a jégtörő és személyzete elpusztulnának is, nem vesznek el.

Az egyetlen összeköttetési mód a rádió. Egyéb-ként

a Sedovval semmiféle kontaktus sincs már.

Legjobb esetben a jövő tavasszal érheti el a hajót egy repülőgép s ez esetben a személyzetet új önkéntesekkel váltánák fel.

Mindez természetesen csak tervezgetés, mert a Sedov nagyon tehetetlen és fenyegető helyzetben van. Fantasztikus vándorutját még hosszú ideig kell folytatnia anélkül, hogy segítségre számíthatna. Ha a hajó és a 15 haláraitelt önkéntese megmenekülnek is, a szabadulás akkor sem következhet be egy évnél előbb. Mindaddig a jégtörő utasai

hatalmas siralomháznak tekinthetik hajójukat, siralomháznak, amelyből nagyon bizonytalan a szabadulás.

Összeülkezve ugrott a folyóba egy idős házaspár

Piatra Neamt, november 17. Ceaclău községben megrendítő öngyilkosság történt tegnap. Christian Adolf, 69 éves kereskedő 62 éves feleségével együtt összeülkezve, a hidról a Bistrița folyóba ugrott. A folyó erős sodra elválasztotta egymástól a házaspárat, de az öreg kereskedő kinyújtotta a kezét felesége után és együtt merültek el a vízben. Két munkás végignézte a drámát és nyomban segítségül sietett s nagy erőfeszítés után sikerült is a férfit megmenteni, de életbenmaradásához kevés a remény. Az aszszony holttestét később kihalászták. Az öngyilkosság oka anyagi természetű.

S
C
A
L
A

Az új évad legnagyobb szenzációja!

ROBIN HOOD KALANDJAI

Az év leghatalmasabb színes világslágere. Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek

Egy tőkéletes monumentális film!

IRODALMI NOSZTALGIA

★

Egy év alatt bőségesen aratott a halál a magyar irodalom, főleg a líra költősorán. Egyszer csak végignézzünk ezen a soron és már alig van ott valaki. A ritkult rajvonal veteránjai még ma is írnak, költenek, de nem harcolnak... A harc hiányának az érzése ösztön és fájdalommal hangzik ki azokból, amit Babits Mihály mondott ezen a héten a Vajda János Társaság ülésén. A nagy költő szerint a „magyar irodalomnak alig voltak üresebb és problémátlanabb évei, mint a mostaniak. Ami kérdésesen rágódunk, az nem is irodalom, hanem szociológia vagy politika. A mi problémánk mégis megmaradt az elmúlt évekből, azt százszor elcséreltük és magam is csak egyre ismétlem magamat. Megoldódott-e valóban minden? A bajok, ami ellen mi, öregek még két kézzel harcoltunk, nagyrészt közömbösödtek azóta; az irodalmi ellentétek megnyhültek, vagy politikai ellentétekben oldódtak fel. Még a világnézeti ellentétek is a politikában oldódtak fel; s ezzel el is vannak intézve, könyvelve, lajstromozva... Ifjaink szép verseket írnak, de mi az oka, hogy a szép vers nem forradalom többé? Az irodalmi élet elvesztette igazi feszültségét; s a villamos feszültségnek ez a hiánya, ez éppen az a problémátlanosság, amiről beszéltem“.

Babits Mihály már nem tartozik a fiatalok közé, de szíve fiatal maradt, mint minden költőnek a szíve, amely akkor öregszi meg, amikor sem magával, sem pedig a világgal nincsen problémája. Ezzel a fiatalos lélekkel vállalná akár az ellene irányuló harcot is, csak abban a fejlődés, a továbbmozgás érlelődjen, ahogy Gyulay Pálnak, Kiss Józsefnek öregséget fiatalra villanyozta az a harc, amelyet ellenük vettek fel az évszázad hajnalán fiataljai. Nosztalgikus fájdalom nyilvánul meg Babits Mihály kifakadásában, hogy a sors neki nem adja meg a harcosságot, nincsen ifjú sereg, amely a beérkezettek várát ostromolná, de tegyük hozzá azt is, hogy nincsenek az öregeknek sem erődítményei: ez aki ostromra menne, az nyitott kapukon dögne.

Babits arról panaszkodik, hogy az, amit ma irodalomnak neveznek, „tulajdonképpen szociológia“ és elfelejti, hogy — ő kevésbé, de költői harcának bajtársai a világháború előtt szintén társadalmi problémákkal táplálták a Pegazust. A költő korától elválaszthatatlan. Amit a nagy író és költő megállapít, inkább az, hogy a politika felfalja az irodalmat. Napjaink emberének mindennapos kenyere a politika, amely mint telhetetlen szivacs, magába szívja az érdeklődést. Olvasnak ma is az emberek, de egy irodalmi mozgalom érdeklődésüket alig tudná lekötni. Ha lennének olyan problémák, amelyeket Babits óhajtott, akkor azok csak a hivatásos írók és költők kenyere lenne, de az irodalmi csemegék asztalához közönséget nem lehet verbuválni. Élet-emésztő kérdések kerültek felszínre és ezek páratlan szívóssággal tartják magukat. Innen van az, hogy — nemcsak a magyar, hanem a világ minden irodalmi berkeiben — magányos lantolók és írók léteznek, de nincsenek iskolák, nincsenek a fejlődést jelző mozgalmak, nincsen tömörülések sem az öregek, sem a fiatalok oldalán. Nem lehet azt mondani, hogy „silent Musae“, hogy a kilenc pogány angyal néhány esztendőre szabadságot kért a kultúrától, hanem csak azt, hogy az irodalom individualizálódott, az egyének problémája lett és nem olyan nagy a kölcsönhatás, mint amilyen 25 évvel ezelőtt volt.

A tény az, hogy a szellemélet az évszázad első évtizedében kellő éghajlat alá jutott és bujában nőtt meg, mint a kor társadalmi problémája. Az a harc, amelyet Babits Mihály a Holnap és a Nyugat táborában győzelmesen megvívott, voltaképpen korai módon jelentkezett, ahogy nyomon követte a nyugati kultúrát fejlődését. Babitsék elharcolták az utókortól a küzdőteret és ma már azon lefeliebb egyni bravurok történhetnek, ahogy történnek, ahogy vannak ma is szép könyvek és versek. De problémák? Milyen problémák lehetnek ma, amikor a kifejezés technikája sokkal magasabb színvonalra emelkedett, mint a tömeg kultúrája? A Holnapnak meg kellett döntenie azt az elvet, hogy a lélek és külvilág viszonyában nincsenek összetettségek, hanem minden egyszerűen visszaható a vers költőiségében is, úgy, ahogy a valóságban jelentkezik. Ezt a munkát elvégezte. A próza kifejezésének finomságára emelte a költészetet, kiszabadította azt az érzések áradatából és a versírást a gondolat és megérzés magaslatára emelte. Közönsége volt, bírta a harcot, amely — elvégre — nem is volt barrikádharc, nem volt a mult romjain tomboló győzelem, hanem csak továbbmenetelés azon az úton, amelyen már Vajda János és Reviczky Gyula megindult. De a sikeres meneteléshez eov olyan közönség tisztálása jutott ki, amely, ha egyszerűbb és nai-

Izzólámpa vásárlásnál

VIGYAZZON!

Csak az olyan izzólámpa gazdaságos és jöminőségű, amely

1 BŐSEGES, FEHÉRENSUGARZÓ SZEMETKIMÉLŐ FÉNYT AD

2 KEVÉS ÁRAMOT FOGYASZT

3 NEM FEKETEDIK TEHÁT FÉNYÉT ÉS GAZDASAGOSSÁGÁT MINDVEGIG MEGTARTJA

4 ÁTLAGOS GAZDASÁGOS GARANTÁLT ÉLETTARTAMA 1000 ÓRA

Mindezen előnyöket egyesíti az újszerű nagyteljesítményű izzólámpa

Tungstam

T

KRYPTON

vabb is volt a mainál, de lelkes, pénzes és érdeklődő. A lelket cinizmus, a pénzt a pénztelenség váltotta fel, az érdeklődés pedig azé a bizonyos ideológiáké lett, amelyek teljesen hatalmukba ejtették a huszadik század most folyó évtizedének emberét.

Innen van az, hogy minden elhunyt költővel egy darabját veszítjük el annak a kornak, amely nem azért volt hőskor, mert hősei voltak, hanem, mert megfelelő harci terepe volt. Ha egy ötvenéves költő meghal, — és mostanában pontosan az ötvenéves költők halnak meg — akkor felidéződik a harminc év előtti tömeglendület ereje. Mindnyájan vagy benne, vagy mellette harcoltak a reformkorban. Ha eov harmincéves költő meghal — és sajnos erre is volt eset a közelmúltban — akkor azt csak mint egyéni költőt lehet elparentálni. De értsük meg: mind, mind társtalanok voltak, az 50 évesek és a 30 évesek egyaránt. És mind a legtöbbit önmagukkal hadakoztak és a „disznófejű nagyurak“ a közönség, lefeliebb az érdeklődést merete gazdagabban, de Mammon mindig szűkkeblű maradt.

Babits Mihály panasza akkor volna igazán megrendítő, ha felróná a kornak, hogy nincsen annyi szellemi problémája, hogy az egyénekből merült ki az irodalom, új esillagok nincsenek azon a szürke égen, amely felettünk emelkedik. A társadalmi kérdések egy magra rakódnak, mindig és mindenütt ugyanazon politikai vagy szo-

ciológiai kérdéstömbbe ütközünk, amely minden szellemiséget leköt és a képzőművészet és irodalom az inaktív hiánya, a terebélyesedés lehetetlenülése folytán meddő pontra jutott, amelyen nem tudja gyarapítani önmagát, de még csak fenntartani sem.

A vigasz az lehet, hogy mégis béke van és a béke talaját mégis csak megöntözi a szellem, hogy új problémák magva serkenjen elő. Eljön a kor, amikor a világirodalom majd ismét közönséget alkot és amikor az élő nemzedék már nemcsak a mult emlékeit idézi, hanem termékeny irodalmi életbe kezd, amelynek új harcai és problémái lesznek. A mai kor rossz hatása, az ideológiák mindenhatósága végtére csak átmenet, amely a társadalom nyugalmi életéhez vezet. Akkor majd minden világnézetvállalás nélkül az írók ismét az irodalomé lehetnek. És Babits Mihály lélekben és korban elég fiatal ahhoz, hogy ezt az időt megérje és átélje. Addig bizonyos nosztalgikus vágygal tekintünk mi is az ő és társai hajdani harcára, mint mindenre, ami időben mögöttünk maradt és amely részdarabja volt a magunk fiatalságának, annak az időnek, amellyel a multból többet tudunk és amennyivel kevesebbet érünk, mint azok, akik ma fiatalok. Ez az irodalmi nosztalgia az, amelyet minden írás és könyv után érez a valamirevaló ember, amelyet az ember a végtelenség utáni honvágyának nevez.

m. j.

Két népkönyvnyilik meg az idén

Pénzbeli segélyt a város még kivételesen sem ad

Temesvár, november 17. Temesvár városa ebben az esztendőben is megnyitja a munkanélküliek és szegények számára a két népkönyvhát.

Az egyik a Gyár városban fog működni Montia Augustin, a másik a Józsefvárosban Trandafir Virgil telebírák vezetése alatt. Mindkét népkönyvnyilak december 15-én nyílik meg és azokban

a város népjóléti ügyosztálya által kiállított utalványok alapján szolgáltatnak ki ingyenes ebédet. A munkanélküliek indokolt esetben természetben is kapnak majd élelmiszereket és tüzelőfát,

pénzbeli segélyt azonban a város még kivételesen sem ad.

Schuschnigg legbensőbb barátja lesz a koronatanu a kancellár elleni hazaárulási perben

Kitűnően megszervezett kémhálózat vette körül a volt kormányfőt. — Állítólag szabadlábra helyezik Schuschniggot

Bécs, november 17. A németországi nemzeti szocialista uralom vezetői hosszú idő óta haboztak, hogy megrendezik-e a világraszóló Schuschnigg-peret, míg végül is amelletti határozták, hogy a Fröhlichstahl-adatok alapján mégis bíróság elé állítják a volt osztrák kancellárt. Ebben a perben, amely valószínűleg már ennek a hónapnak a vége felé megindul, a volt barát és titkár lesz Schuschnigg ellen a koronatanu.

Báró Fröhlichstahl nemcsak iskolatársa, barátja, bizalmasa és személyes titkára, hanem valóságos árnyéka volt Schuschniggnek, aki egyetlen mozdulatot sem tett nélküle, egy napig sem viselte el távollétét. Közügyekben éppen olyan nélkülözhetetlen volt számára ez a szenvtelen arcú arisztokrata, mint mazánéletében. Ha Mussolinihez utazott, vagy ha Hodszával tárgyalt, akkor báró Fröhlichstahl nem kevésbé mellette tartózkodott, mintha a diplomáciai kar tiszteletére rendezett estélyt, vagy ha a bécsi Opera páholyában jelent meg.

A kancellár és titkára, a számtal érekek módjára, elválaszthatatlanok voltak.

Együtt voltak állandóan, de még a kancellár sem tudta, hogy a báró már 1934-ben tagja volt a német nemzeti szocialista pártnak. Sőt, nemcsak tagja, hanem

élszánt kémje volt a hitlerista rezsimnek.

Báró Fröhlichstahl volt az, aki a volt osztrák kancellárt elárulta, oly kifogástalanul felelve meg kémfeladatának, hogy Berlin még Schuschnigg magánéletének legszembélyebb intimitásairól is pontosan értesült.

A kancellár volt iskolatársai közül választotta ki legbizalmasabb munkatársait, így nemcsak Fröhlichstahl bárót, hanem volt külügyminiszterét, Guido Schmidet is. Schuschnigg legjobban a báróban bízott meg és gyanu csupán az elmúlt év végén merült fel ellene, amikor az osztrák kancellária csomótika, egészen megmagyarázhatatlanul, Berlinnek tudomására jutott. Sokan már akkor oda következtettek, hogy csakis a báró járhat képes szerepet.

A gyanú alapos volt, mert Fröhlichstahl — Papenén keresztül — Hess Rudolfal, a Führer he-

lyettesével és magával Hitlerrel is mindvégig a legközelebbi összeköttetésben volt. Az anyag, amelyet Berlinbe és Berchtesgadenbe juttatott, a legkitűnőbb volt, hiszen

Schuschnigg magánlevelezésének jelentős része is az ő kezén ment keresztül.

A volt osztrák kancellár ellen a főváros a hazaárulás lesz. amelyet Schuschnigg a berchtesgadeni tárgyalással kapcsolatban követett el. Ezt az áru-lást szintén egy, a báró útján Berlinbe juttatott levelet igyekszik majd igazolni a vád. A kérdéses levelet egyik barátjának és gyóntatótyjának írta a kancellár, hogy miért szánta el magát a berchtesgadeni útra. Nemcsak hasonló levelek másolatát juttatta el a báró Berlinbe, hanem Schuschnigg dol-

gozószobájában egy nagyon ügyesen elrejtett diktafon is működött, amely az ott lefolyt beszélgetéseket viaszlemezekre vette fel. Ezek a viaszlemezek Papen útján szintén Hitlerhez kerültek és most alátámasztják majd a hazaárulás vádját.

Schuschnigg esete egyedülálló: alig volt még kancellár a világon, aki ily tehetetlenül, ily szomorúan lett volna kiszolgáltatva barátainak és bizalmasainak.

Az utóbbi időben mind gyakrabban terjedt el annak a híre, hogy a volt kancellárt hazaárulás címén bíróság elé helyezik.

A Reuter távirati ügynökség bécsi jelentése szerint a volt kancellár sorsában jelentős változás áll be, amennyiben azok, akik Schuschnigg sorsáról illetékesek dönteni, elhatározták, hogy

a volt kancellárt szabadlábra helyezik,

de megtiltják neki, hogy a német birodalom területét elhagyhassa.

Újabb hírek szerint Schuschniggot nem küldik bíróság elé, hasonlóképpen cáfolják azt az értesülést is, amely arról tudott, hogy már ki is nevezték a bíróság tagjait.

A romániai németiség szaporodási statisztikája országos viszonylatban is apadást mutat

Az országos statisztikai hivatal júniusi népmozgalmi kimutatása

Temesvár, november 17. Az országos statisztikai hivatal folyóirata most közli Románia 1938. júniusi népmozgalmi kimutatását. Eszerint júniusban az egész ország területén 48.672 volt a születések és 26.621 volt a halálozások száma.

A természetes szaporodás tehát 22.051.

A júniusban született gyermekek nemzetiségi megoszlása a következő volt: 39.146 román, 2531 magyar, 1215 német, 866 zsidó, 2217 orosz és ukrán, 2672 más nemzetiségű. Meghalt júniusban 20.522 román, 1799 magyar, 948 német, 747 zsidó, 1164 orosz és ukrán, 1441 más nemzetiségű. Országos viszonylatban tehát valamennyi nemzetiségű szaporodást mutat fel, csupán

csak a németiségnél mutatkozik júniusban 267 főnyi apadás.

Az országos statisztikai hivatal kimutatása közli

az egyes országrészekre vonatkozólag külön is a népmozgalmi kimutatást.

A Bácsázbán júniusban 1287 volt a születés és 1290 a halálozás. Született a Bácsázbán 701 román, 156 magyar, 241 német, 11 zsidó és 178 más nemzetiségű gyermek, ezzel szemben meghalt 729 román, 136 magyar, 284 német, 18 zsidó és 123 más nemzetiségű.

Bucurestiben júniusban született 1261 gyermek és meghalt 1076 egyén. A nemzetiségi elosztás a népmozgalmában a fővárosban a következő volt: született 1106 román, 27 magyar, 15 német, 98 zsidó és 15 más nemzetiségű gyermek, meghalt 928 román, 19 magyar, 17 német, 90 zsidó és 25 más nemzetiségű egyén. A németiség szaporodási statisztikája nemcsak országos viszonylatban, hanem a Bácsázbán és Bucurestiben is apadást mutat föl.

40 fokos szerelem

Írta: Y. B. HALLIDAY

Ejféll körül megszólalt a telefon, Rushforth William, a világhírű Collings tanár klinikájának fiatal orvosa felvette a kagylót.

— Bocssáson meg, de kétségbe vagyok esve. Maud láza újra negyven fokra emelkedett, az apó-lóm nem mert csillapítót beadni. Megörülök...! — hangzott a telefonból.

— Tíz percen belül ott leszek, Lady Humphreys — felelte Rushforth doktor.

Gyorsan felöltözött, taxiba ült és alig tíz perc elteltével már ott volt Lord Humphreys palotájában, az elsőtétített szobájában. A husz éves lány a láztól égő arccal, félig kábultan feküdt az ágyban. Az utóbbi héten William majdnem minden éjszakát Lady Maud ágya mellett töltötte el. Amióta Collings tanár őt, legkedveltebb tanítványát beajánlotta és rábízta a súlyos beteg állapotának állandó ellenőrzését, William alig tudott egyébbel foglalkozni. A beteg, amint William mellőle távozott, rögtön nyugtalanabb volt, a láb feljebb szökkent. Amint pedig újra meglátta őt, megnyugodott. Aludni csak úgy tudott, ha Ruhsforth a kezét fogta.

A tanár minden más szolgálat alól felmentette Ruhsforth Williamet, mert a lány anyja könyörgött, hogy el ne mozduljon a beteg mellől.

Ruhsforth belépett a szobába, komoly, mindig egyenletesen nyugodt tekintetével szembenézett a beteg lánnyal és a homlokára fektette a kezét. Maud azonnal nyugodtabb volt, a szemében a lázas fény lobogása megenyhült. Majd megfogta a lány forró kezét és halkán egy-egy bátorító szót mondott. Maud egy pillanatra se vette le róla a tekintetét.

Vajjon meggyógyul-e? William már nem bízott a tudomány eszközeinek sikerében, csak a Gondviselésben. A tanár maga is lemondott már Maud életéről, de a fiatal orvos folytatta a harcot. Sokszor úgy érezte, hogy itt még a betegségnél is végzetesebb ellenféllel áll szemben: a lány nem volt segítségére a halállal folytatott küzdelemben, tudatosan, vagy öntudatlanul ellenszolgált a gyógyulásnak.

Most csendesen aludt. A fiatal orvos felállt és kiment a szomszéd szobába. Ott ült, magába roskadva a lány anyja és az arcát zsebkendőjével el-

takarva, halkán zokogott. Amint az orvos halk lépteit meghallotta, felállt, elébe ment és kétségbeesetten suttogta:

— Doktor ur... megörülök... látom, hogy ez a gyermek menthetetlenül meghal. Érzem... a szívem érzi...!

Es a gögös mágnásasszony hirtelen letérdelt, megragadta a fiatal orvos kezét és halkán zokogva mondta:

— Nem tudom, hogyan háláljam meg a végtelen jószágát! Maga olyan türelmes, fáradhatatlan. Visszaélünk az önfeláldozásával, de nem tehetünk egyebet, mert Maud rögtön kívánja, hogy hívjuk, amint egy percig nem látja. Csak akkor éled fel lázas kábultságából és halálos közömbösségéből, ha maga mellette van.

Amikor William hajnal felé hazamehetett, fáradt aggyal gondolkodott az öt folyton gyötrő kérdésen: miért fejt ki a lány ösztönösen ellenállást a gyógyulással szemben? Most, a lány anyjával lefolyt jelenet után, hirtelen megvilágosodott előtte a rejtély: Maud szerelmes belé és nem akar meggyógyulni, mert akkor őt, a fiatal, kezdő orvost, aki más világban él, talán nem láthatná többé. Csak ez lehet a magyarázata annak, hogy nem segíti a gyógyulást saját erejével. William most nem is értette, hogy eddig nem gondolt erre. A lány kábult közömbössége, ha nem volt mellette, a felélenkülése, amint megjelent az ágya mellett, gyöngéd, bársonyosan puha tekintete, a láz azonnali csökkenése...!

Maud láza lassan csökkenni kezdett és egy nap William megállapította, hogy csoda történt: a beteg tul van a válságon, a gyógyulása már csak napok kérdése. Már William sem időzött annyit beteggyágya mellett és az éjszakákat Maud nyugodtan végigaludta. Egy nap Collings professzor magához hivatva Williamet és így szólt:

— Kedves fiam, maga a Humphreys-lány esetében nagyszerűen levizsgázott. Bár orvosilag alig értem a hirtelen fordulatot, amelyben egyáltalában nem bíz am, kétségtelen, hogy az állandó és gondos orvosi ápolásnak ebben nagy része volt. Most már felmentem a helyettesítésem alól, elég, ha naponta egyszer én látogatom meg Lady Maud-ot.

William tudomásul vette az utasítást és nagyot nyelt...

Egy héttel később az ujságban olvasta, hogy Lord Humphreys a palotájában nagy estélyt adott, amelyen a súlyos betegsége után először jelent meg a társaságban csodaszép lánya, Maud.

William önmagának sem akarta megvallani, hogy ő is számított meghívásra.

Néhány nappal később Collings tanár telefonozott Williamnek, hogy ma nem ér rá, tehát menjen el ő és „nézze meg” Lady Maud-ot.

Lady Maud a szalónban fogadta. Jókendő volt, tréfásan összeszidta Williamet, hogy „nem mutatja magát sohase”, de a választ be sem várta, rögtön másról kezdett beszélni élénken, kedvesen... rosszul leplezett közömbösséggel. William ezuttal egyáltalában nem érezték magát varázslónak, akinek titokzatos befolyása van a lányra és amikor pár percnyi beszélgetés után távozott, Maud nem tartóztatta, sőt nem is kérdezte, hogy mikor jön el újra.

William megdöbbenve állapította meg magában, hogy szíve mélyéig sérti a lány viselkedése. Miért fáj ez neki? Talán beleszeretett a milliomos mágnáslányba... ő a kezdő fiatal segédorvos?

A hallban a komornyik megállította:

— Lady Humphreys kérti doktor urat.

Lady Humphreys kedvesen mosolyogva, a nagyuri hölgy fölünyes leereszkedésével fogadta és így szólt:

— Kedves doktor, annyiszor beszélünk arról... az urammal... hogy maga milyen páratlanul kedves, türelmes és lelkiismeretes doktor. A barátaink körében nagy reklámot csapunk magának meglátja, sok beteget fog kapni a mi körünkben. Nem is tudom, hogyan háláljuk meg a jószágát. Ha megengedi...

Es ezzel egy nagyobbfajta, zárt borítékot nyújtott át William-nak, aki lángvörös arccal vette át és megköszönte. Pedig lezsebbeben ledobta volna a földre és rátaposott volna. Ugy látta, hogy Lady Humphreys is elpirult. Vagy talán csak képzelődött!

Oththon felbontotta a borítékot... fejedelmű tiszteletdíj volt benne, de William úgy érezte, mintha megcsalták volna.

Leült írószállához és elkezdte megírni könyvét a 40 fokos szerelemről, amely ugyanolyan arányban hül le, amilyen mértékben a lázmérő hiánya lejjebb száll.

A „Munka és jókedv“ intézmény egészséges munkásnemzedéket nevel

Bucuresti, november 17. A munkaügyi minisztérium által néhány hónappal ezelőtt létesített „Munka és jókedv“ intézmény már is igen szép eredményeket mutathat fel. A tudományos tervek alapján, rendszeresen megszervezett intézmény a munkásosztály szellemi és testi ápolását tűzte ki céljául. A munkaügyi minisztérium ezzel nemcsak pillanatnyilag javított a munkásosztály helyzetén, hanem egy minden tekintetben egészséges munkásréteget teremt, olyan, amely meglegegett lesz.

A „Munka és jókedv“ intézmény olyan munkásokat nevel, akik szeretik a munkát és szívesen dolgoznak.

A minisztérium nemrégén vaskos könyvet adott ki, amelyben pontosan leszögezi és ismerteti az intézmény üdvös célkitűzéseit. A könyv előszavát maga Ralea munkaügyi miniszter írta, a tanulmányokat pedig Stavri C. Cunesco munkaügyi vezérigazgató, D. I. Suchianu egyetemi tanár, Victor Ioan Popa író, Tudor Vianu egyetemi tanár és író, Octav Li-vezeanu közi, Alexandru Savulescu alezredes és Ghiga I. Ralea miniszter az előszóban az intézmény sikeres működéséről is, különösen kihangsúlyozva, hogy a munkásosztály nevelésére ezideig milyen kevés időt szenteltek.

A munkát szent kötelességnek tekintjük, — írja többek között — az élet értelmének. Nem arról van itt szó, hogy a „panem et cinsenses“ alapján egyszerűen csak alkalmat nyújtunk a munkásoknak arra, hogy szabad idejüket kellemesen töltsék el, hanem a valóságban is hozzájárul a munkásosztályt, hogy pihenési ideje alatt szórakozzék.

Erre az osztálynak minden vonalon emelniük kell az életszínvonalát.

Alkalmazni kell a munkatörvényt, meg kell javítanunk a munkások szerződéseit, nyugdíjat kell biztosítanunk az előregedett munkásoknak és egészséges gondolkodású embereket kell nevelnünk. Nem tartozom azok közé, akik azt állítják, hogy a munkásnak csak gyomra van.

Ezek tehát azok az újítások, amelyek a valóságban is emelni fogják az alsó népréteg életszínvonalát. Forradalmi újítások következnek ezen a téren is. Ez a beszámoló azonban nem volna teljes, ha néhány sorban külön nem emlékeznénk meg Stavri C. Cunesco munkaügyi vezérigazgató szemléiről. Ez a nagytudású állami főtitkár már is sokat tett a munkásság színvonalának emelése érdekében és Ralea munkaügyi miniszter legértékesebb munkatársa. Stavri C. Cunesco a többi európai és amerikai államok mintájára igyekszik a munkásság szabad idejének kihasználására olyan tervet és programot készíteni, amely majd minden igényt kielégít. A „Munka és jókedv“ intézmény a jövőben értékes ajándékot jelent a munkásoknak. A szép elgondolások megvalósításához természetesen időre van szükség, mert min: maga a vezérigazgató is mondotta:

„az idő a legjobb munkatárs.“

A népnek a mai időkben hazafias kötelessége, hogy tanuljon és hogy szeresse a munkát. A legfontosabb feladat azonban a munka egészséges irányítása és helyes előkészítése, hogy ezáltal a román munka frontján szigorú fegyelmeztség uralkodjék.

A vonat elé vetette magát és szörnyethalt egy tönkrement zsombolyai kereskedő

Negyvenkilencedik születésnapján követte el a borzalmas öngyilkosságot

Temesvár, november 17. Borzalmas módon vetett véget életének Szerelmi Miklós zsombolyai kereskedő, aki a vonat elé vetette magát és a kerekek halálra gázolták.

Szerelmi Miklós mint fiatal ember került Zsombolyára, ahol két évtized előtt könyv- és papirkereskedést nyitott. Később társult Schmidt János nyomdással és a papirkereskedés mellett nyomdát is létesített. A társak utóbb kiléptek és ekkor Szerelmi az üzlet egyedüli tulajdonosa lett. A súlyos gazdasági helyzet következtében az egykor vagyonos kereskedő az utóbbi időben már nehéz anyagi gondokkal küzdött. Több háza volt, amelyeket sorra eladott és nemrég utolsó házára is árverést tűztek ki. Végül is végzetes tette határozta el magát. Órákon keresztül hordozta magában az öngyilkosság gondolatát és a

reggeli óráktól kezdve minden Zsombolyára érkező vonathoz kiment az állomásra. Amikor a déli Simplon elhagyta a zsombolyai állomást, Szerelmi Miklós az egyik étterembe ment és ott ismerősei körében megünnepelte negyvenkilencedik születésnapját. Néhány órával később, délután három órakor újra az állomásra sietett és

a személyvonat elé ugrott.

A mozdonyvezető fékezett, de mire a vonat megállt, már csak az öngyilkos darabokra tépett holttestét találták a kerekek között. Halálát özvegye, született Schumacher Katalin, két fia, leánya és kiterjedt rokonság értesítette. A kereskedő tragikus halála Zsombolyán és környékén nagy részvétet keltett.

SLOAN'S
LINIMENT
FELÜLMULHATATLAN gyógyszer

REUMA

IZOMFAJDALMAK

ZSÁBA ÉS KÖSZVENYELLER

A Magyar Nőegylet visszakarta a Magyar Házban bérben birt helyiségét

Temesvár, november 17. Néhány hét előtt a Magyar Nőegylet és a Magyar Dalárda vezetőségei küldöttségileg jártak Marta Alexandru dr. királyi helytartónál és kérték, hogy

a Magyar Ház épületében bérelt helyiségeiket, amelyeket áprilisban lezártak, tegyék ismét szabaddá.

A Magyar Nőegylet jótékonyági, a Magyar Da-

lárda pedig kulturális működésére hivatkozott kérvényében. A két egyesület most kapta meg beadványára a királyi helytartóság elintézését. A királyi helytartóság értesítette a Magyar Nőegyletet, hogy a Magyar Ház földszintjén bérben birt helyiségeinek fölnyitása iránt intézkedés történt és hogy

összejöveteleit és megbeszéléseit a nőegylet ismét azokban tarthatja.

Ujjonnan alakuló fakereskedés a város belső területén csak öt vagon fát tarthat raktáron

A régi fakereskedések nagyobb mennyiséget is tarthatnak raktárukon

Temesvár, november 17. A kormány néhány hónap előtt rendeletet adott ki, amelyek értelmében a fakereskedések a város belső területén levő raktárakban egyszerre öt vagon tűzfánál nagyobb készletet nem tarthatnak. A rendelet által súlyosan érintett fakereskedők feliratot intéztek a rendeletet kibocsátó közegészségügyi minisztériumhoz

és a rendelet visszavonását kérték.

A temesvári városi főorvosi hivatalhoz érkezett értesítés szerint a minisztérium a rendeletet most

módosította akként, hogy az a város területén a rendelet kibocsátása előtt meglévő régi fakereskedésekre nem vonatkozik, amelyek ezentul is

öt vagonnál nagyobb mennyiséget tarthatnak eddigi raktárukon,

gondoskodni tartoznak ellenben olyan intézkedésekről, amelyek tűzbiztonsági és közegészségügyi szempontból szükségesek. Ujjonnan alakuló fakereskedés azonban a város belső területén csakis öt vagon tűzifa befogadására szolgáló raktárt tarthat.

A prágai parlament előtt a szlovák önkormányzatra vonatkozó javaslat

Chvalkovszky külügyminiszter elhalasztotta berlini utazását. A cseh egységes párt programja

Prága, november 17. A képviselőház ma tárgyalta azt az alkotmányjogi törvényjavaslatot, amely önkormányzatot biztosít Szlovákia számára. A javaslat főbb pontjai a következők: Szlovákia a csehszlovák köztársaság független része.

A végrehajtó hatalmat a szlovák független diétának felelős öttagu szlovák kormány gyakorolja. A szlovák kormány a diéta elnökségének előterjesztése alapján a köztársaság elnöke nevezi ki. A hivatalos nyelv a szlovák.

A nem szláv nemzetiségű szlovák állampolgárokat megilleti a st. germaini szerződésben a kisebbségek számára biztosított nyelvhasználati jog.

A prágai központi törvényhozó gyűlés gyakorolja a törvényhozó hatalmat a köztársaság területén: az alkotmány, a hadüzenet, békekötés, külpolitika, nemzetvédelem, bankjegy, vám, közlekedés, posta és az állami monopóliumok ügyében.

Békeidőben Szlovákiában szlovák nemzetiségű katonákból álló helyőrségeket állítanak fel szlovák tisztok parancsnoksága alatt.

A köztársasági elnök megválasztása csak akkor érvényes, ha a szlovák képviselők többsége is mellette szavazott. A szlovák állam tisztviselőit a szlovákok közül kell kiválasztani. A központi igazgatásban szármáyuknak megfelelően kell a szlovákokat alkalmazni.

A parlament mai ülésén Sirovy miniszterelnök felhatalmazást kért a különféle szükségrendeletek kiadására, majd bejelentette, hogy a jövő héten újból összehívja a parlamentet a köztársasági elnök megválasztására. A Csehszlovákiában október 13-án és 14-én kihirdetett ostromállapotot megszüntették.

Az ujjonnan megalakult cseh nemzeti egység-párt nyilatkozatot adott ki. E szerint a nemzeti egység pártjának célja az új cseh állam megépítése. A cseh külpolitika új irányva, hogy biztosítsák a köztársaság szabadságát. Békésen akarnak együttélni a köztársaság minden szomszédjával, különösen a legközelebbi szomszédokkal. A régi politika utjáról le kell térni.

A jelenlegi politikai helyzet következtében Chvalkovszky, Csehszlovákia elnökjelöltje, elhagyta a németországi utazását. A tervezett utazásra a csehszlovák államfő-választás előtt már nem is kerül sor.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félére 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félére 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félére 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Régi történelmet

Néhai Rudolf osztrák-magyar trónörökös mint tízekenlenc éves 1878-ban látogatást tett Angolországban. Járt Skótszágban is és ottan Irországba utazott.

Dublinban, ahová február 24-én érkezett meg, kínos esemény történt. Bár a trónörökös rangjéve utazott, az ir alkirály, Marlborough herceg, a kocsiját két nemes ural küldte a pályaudvarra, azzal a megbízással, tudatolják meg a trónörökösöt, hajlandó-e megjelenni azon a bálon, amit az alkirály rendez az este.

A trónörökös, hogy barátságatlannak ne lássék, kénytelen volt igennel felelni. Amikor a trónörökös az ünnepségen megjelent, meglepődve látta, hogy az alkirály ő előtte ment be a terembe, ott a feleségével együtt letelepedett két trónszékre és a trónörökösöt állni hagyta maga mellett.

Amikor négyest táncoltak, az alkirály a lord-majork feleségét kérte táncra, a lordmajork viszont az alkirály feleségével táncolt, a trónörökösnek pedig be kellett érnie a házikisasszonnyal.

Ezre a trónörökös kíséretének egyik tagja, gróf Bombelles, figyelmeztette az alkirályt, hogy a trónörökös nem hajlandó ilyen tapintatlanságokat továbbra is elkövetni, mire az alkirály azt felelte, hogy ő rangban megelőzi a walesi herceget is.

Bombelles kijelentette, hogy ez a tény semmiképpen sem irányadó Ausztria-Magyarország trónörökösére nézve és a trónörökös nevében azt követelte, hogy az alkirály fejezze ki sajnálkozását a trónörökösnek, amit hanem tesz meg, a trónörökös távozik a bálról.

Ezre nagy kavarodás támadt. Már arról volt szó, hogy hozatalnak egy harmadik trónszéket is a trónörökös számára, de végre úgy oldódott meg a kínos dolog, hogy az alkirály sajnálkozását fejezte ki.

Gróf Breust nagykövet, amikor erről az esetről jelentést küldött Bécsbe, a többi közt ezt írta: „A szerencsétlen királygáza ezen a hagyományom nehezen változatható. Az angolok szívetn és olyan szokásaik vannak, amelyek elzárt népeknél otthonosak.

Ezzel szemben semmit sem lehet tenni, csak azt, hogy az ember nem vehi át magát, de változtatni nem lehet. Tölünk, nagyköveteiktől, azt kívánjuk, hogy udvari bálokon az udvar tagjai mellett, akik ülnek — álljunk. Néhány kollégám nagy kitartással és odaadással meg is teszi, én azonban az első tánc után mindig elhagyom a helyemet és fesztelenül szótalgatok a melléktermekben”.

— **IDÓJÁRÁSJELENTÉS:** A légnymás esőkben, az égből az ország felerészén felhős és változó a többi vidéken. A hőmérséklet változatlan, reggel és este köd, gyenge fagy.

— **ÖFELSÉGE A FŐVÁROSI EGYETEM DISZDOKTORA.** Bucurestiből jelentik: A bucurestii egyetem tanácsa ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy öfelsége, Carol királyt a fővárosi egyetem diszdzektorává avatja.

— **A volt francia frontharcosok nem engedik jogaikat csorbítani.** Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelentése szerint a volt frontharcosok szövetsége nyilatkozatot tett közzé, amelyben tiltakozik az új törvényrendeletek ellen és kijelenti, hogy a volt frontharcosok nem engedhetik meg előjogaik megszüntetését.

November 18.

Péntek

Péter, Pál, Jenő,
Ódo, Páston

1664. november 18-án halt meg Zrinyi Miklós, a költő Leszármazottja volt a nagy Zrinyi Miklósnak, a hősnak, aki 1666. szeptember 7-én Szigetvár védelmében elesett. Zrinyi Miklós, a költő, méltó utódja volt híres ösének. Mint árva gyermek Pázmány Péter hercegprímás udvarában nevelkedett, ahol magába szívta a tudomány és a költészet iránti szeretet. Egyforma ügyességgel forgatta a kardot és a tollat. A törökök fölött számos győzelmet aratott, amiért a pápa és számos keresztény király kitüntette. Versei 1651-ben jelentek meg először Adriai tengernek syrénája, gróf Zrinyi Miklós címen. Legjelesebb elbeszélő költeményének címe Szigeti veszedelem és ebben dicső elődjének viselt dolgai és bátor halálát énekelte meg. Csáktornya közelében vadászat alkalmával egy vadkan tépte szét.

1856. november 18-án határozta el Mikó Imre gróf, hogy kolozsvári tíz holdas beltéket a rajta levő épülettel és gazdag muzeumi anyaggal együtt az Erdélyi Múzeum Egyesületnek ajándékozza. Az Erdélyi Múzeum Egyesület megalakításának terve már 1791-ben felmerült, de valóra csak Mikó gróf ajándékával vált. Példáját egymásután követték az erdélyi főurak és tudósok és egy évre rá az egyesület már megtartotta alakuló közgyűlését.

— **Petrescu Comnen és Urdareanu Ernest angol kitüntetésé.** Londonból jelentik: VI. György angol király Petrescu-Comnen külügyminiszternek a Szent Mihály és György rendek nagykeresztjét, Urdareanu Ernest udvari marsallnak pedig a Viktória-rend nagykeresztjét adományozta.

— **Tiltott műtét áldozata.** Farkas Károly bodófalvi gazdálkodó huszonkilenc éves felesége tiltott műtétet végeztetett magán, amelynek áldozatául esett. Amikor az asszony állapota rosszra fordult, orvost hívtak, akinek az asszony bevalloita, hogy a műtétet Szirbik Mihályné ötvennyolc éves szülész nővére végezte rajta. A szülész nőt a csendőrség őrizetbe vette és átadta a lugosi ügyészségnek.

— **Pusztítva vonul vissza a kínai haderő.** Tokióból jelentik: A kínai haderő elhagyta Nancsiang és Csiangsa városát és dél felé visszavonul. Utjában, mintegy 200 kilométeres szélességű frontszakaszon, mindent elpusztít a japánok elől.

— **Mulattató gyermek mozdulata a gyárvarosi Apolló moziban.** Holnap, szombaton délután félhárom órai kezdettel a gyárvarosi moziban vidám gyermekelőadás lesz olesó helyekkel. A mulattató gyermekelőadásra minden jó gyermeket elvisznek a szülőik.

— **Lengyelországban nem működhetnek szabadkőműves páholyok.** Varsóból jelentik: A minisztertanács törvényrendelet tervezetét fogadott el, amelyben megtiltják a szabadkőműves páholyok létesítését, a meglévőket pedig feloszlatják.

— **Gyilkosság egy birka miatt.** Gaianu Nicolea harmincegy éves dentai pásztor és Ognian Zsiva volt tehénpásztor között egy birka miatt szóváltás, majd verekedés támadt. Gaianu Nicolae azzal vádolta Ognian Zsivát, hogy a nyájából ellopott egy birkát. A verekedés során a pásztor bottal fejverte Ogniant, aki olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy néhány perc múlva meghalt. A gyilkos pásztor a csendőrség őrizetbe vette.

— **A LUGOSI EVANGELIKUS EGYHÁZKÖZSÉG KÖZGYŰLÉSE** a hívek nagy érdeklődése mellett folyt le. A közgyűlésen tudomásul vették Cukás község evangélikus lakosainak a lugosi egyházközséghez való csatlakozását, majd megválasztották a lugosi egyházközség új vezetőségét. Elnök Wanek Frigyes kereskedő lett, kerületi képviselőnek Quil Károly fogászti, helyettesé pedig Dippon György énektanárt választották meg. A presbiteriumba Dippon Károly, Folberth Károly, Freisinger Miksa, Irion Antal és Traxel János kerültek. Jegyzővé Fromm Walther mérnököt, pénztárossá Dippon Györgyöt, ellenőrökké pedig Bossert Emil és Folberth Károlyt választották.

— **A köztársasági haderő visszavonult,** de csak hadicselből? Barcelonából jelentik: A Reuter hírszolgálati ügynökség jelentése szerint a köztársasági haderő szerda esti hivatalos nyilatkozata beismeri, hogy a kormánycsapatok már nem tartózkodnak a Ebro-folyó balpartján. A nyilatkozat megállapítja, hogy a visszavonulás teljes rendben történt és ez alkalommal egyetlen embert sem veszítettek. A visszavonulás következtében viszont megnehezítették a nemzeti csapatok előrenyomulását Valencia irányában. Tulajdonképpen ez volt a köztársasági csapatok célja. A nemzetiek egyébként nagy veszteségeket szenvedtek.

— **Anglia Kanadából száz repülőgépet vásárolt.** Londonból jelentik: A Daily Express Sir Kings Ley Wood pénzügyi miniszter beszédét, amely szerint az angol kormány Kanadából bombavető repülőgépeket rendelt, a lap megjegyzésekkel kísérte és azt írta, hogy az első rendelés száz repülőgépre szól. A száz gép értéket két millió fonthsterlingre becsüli, de további 50 millió rendelés várható.

— **PLESZ ARTUR UJ KÖNYVE.** A jövő héten új könyv hagyja el a sajtót, szerzője Plesz Artur, aki immár ötödik könyvével lép a nyilvánosság elé. Plesz Artur a forró égvői Madura szigetének lélekzetfójtó történetét tárgyalja színes és izgalmas formában. A könyv „Madura” címen jelenik meg és Markovits Rodion látta el előszóval.

— **NYUGALOMBA VONULÓ MOZDONYVEZETŐK BUCSUZTATÁSA.** Frei János, Kertész István és Varga István lugosi mozdonyvezetők a korhatárt elérve, nyugalomba vonultak. A három mozdonyvezető harminc éven keresztül teljesített szolgálatot. Társaik bankett keretében búcsúztatták a három mozdonyvezetőt. A banketten megjelent Lazar V. lugosi állomásfőnök, Consantin Nitu fűtőházfőnök, Bogdan N. temesvári fűtőházfőnök és Deregatoriu főellenőr, míg a karánsebesi fűtőház részéről Semghinski, Firica Gheorghe helyettes fűtőházfőnök köszöntötte fel a nyugalomba vonult mozdonyvezetőket, kiemelve példás kötelességűségüket és megbízhatóságukat a szolgálatban.

A kakukos óra

A német Feketeerdő (Schwarzwald) északi vidékén született meg a nagyszüleink korában a mainál sokkal nagyobb merékben elterjedt és kedvelt kakukos óra, amelynek története megmutatja, hogyan fejlődik a házipar világraszóló nagyiparra. E vidék népének főkeresete mindig a famunka volt. Télen, amikor a hó miatt nem lehetett az erdőn dolgozni, a schwarzwaldiak fáfaragással foglalkoztak. Es ebből fejlődött 1650. táján a schwarzwaldi óra, amelynek minden része, egész szerkezete, a kerekék is fából voltak kifarragva. Csak 1740-ben kezdtek érc- és vasalkatrészeket felhasználni. A háziiparból fokozatosan a nép főfoglalkozásává lett az órákészítés. Az órák befelé tökéletesedtek, kifelé csinosabbak, izlésebbek lettek. megszületett a kakukos óra és a sokhangú muzsikáló óra. 1810—1840 közé esik a schwarzwaldi órásiipar legfényesebb ideje. Az órával hálózó évente több mint 400.000 darab órát vittek szét a világba. A nemzedékeken át megszerzett ügyesség következtében nyolc napig kiünönnel járó óra nem került többé félállalrnál. Mivel számbavehető versenytárs nem mutatkozott, az ár fokozatosan drágult. 1886 körül azonban hirtelenul megzavarta a schwarzwaldi órásiipar egyeduralmát az amerikai verseny. Az Egyesült Államokban gépekkel gyártották az órát, az órák olesóbbak lettek, minek következtében a schwarzwaldi órák veszítettek jóságukból és kelendőségük megcsappant. 1890 körül mintha végét járta volna a régóta ismert schwarzwaldi órákészítés. Külföldről már alig érkezett megrendelés. A schwarzwaldiak kétségbe estek. Ekkor egy schwarzwaldi órás Junghans Ede kiutazott Amerikába, tanulmányozta és kileste mint munkás az óra gépi készítésének titkait és hazatérve értékesítette tapasztalatait: ugyanolyan gépeket épített, mint aminőkkel az amerikaiak dolgoztak és rövid tíz év alatt nagy gyára volt, amelyben 1900-ban több mint 2000 ember dolgozott. A schwarzwaldi órásiipar nagy szerűen föllendült: ma a világ órászükségletének (nagy órákban) felét a schwarzwaldi órásiipar fedezi. Mig 1913-ban 15.000 munkás tíz millió órát készített, ma 16.000 munkás minden évben tizenhat millió órát készít.

— **KISFIU TRAGIKUS HALÁLA.** Csenky János nándorhegyi vasesztergályos két és fél éves Tibor nevű fia, amikor néhány pillanatra egyedül maradt a konyhában, egy székelt állított a konyhaszekrény elé és az ott talált üveg tartalmából ivott. Az üvegben kőszodaoldat volt, amely súlyos sebeket okozott. A kétségbeesett anya nyomban a gyári orvoshoz vitte a fiúcskát, majd beszállították Temesvárra, de már nem lehetett segíteni, Csenky Tibor kínos szenvedések után meghalt.

— Hitler részt vett von Rath temetésén. Düsseldorfból jelentik: Oriási részvétellel temették el csütörtökön délelőtt 12 órakor a Párisban tragikusán elhunyt von Rath német diplomata holttestét. A temetésen Hitler birodalmi vezér is megjelent. A temetésen Hitler birodalmi vezér is megjelent, aki 11 óra 45 perckor érkezett Düsseldorfba Dietrich sajtófőnök és Hanke protokollfőnök kíséretében. A birodalmi vezér megjelent a ravatalnál, ahol gyászja jeléül sorban kezelt fogott az elhunyt diplomata valamennyi hozzátartozójával, majd eltávozott a temetés színhelyéről, a Rajna-palotából. A szertartás után Ribbentrop külügyminiszter mondott búcsúbeszédet.

— LENGYELORSZÁGBA UTAZIK AZ OLASZ KÜLÜGYMINISZTER. Rómából jelentik: Ciano gróf, olasz külügyminiszter a jövő hónap folyamán Lengyelországba utazik.

— Németország képviselője Kemál temetésén. Berlinből jelentik: Az elhunyt török államfő temetésére delegált német bizottság von Neurathal az élen, ma elutazott Berlinből.

— Angliában felfüggesztették a halálbüntetést. Londonból jelentik: Az angol alsóház 114 szavazattal 89 ellenében megszavazta a konzervatív párt indítványát, hogy kísérletképpen öt esztendőre töröljék el Angliában a halálbüntetést.

— Kigyulladt a pápai trónus. Rómából jelentik: A Szent Péter-székesegyházban kigyulladt a pápai trónus. A pápa egy csikáról apácának boldoggá avatásán vett részt és fél perccel azután, hogy leszállt a trónusról, felcsaptak a lángok a trón alsó részénél, mert egy megolvadt gyertya a földre esett és az evvittotta fel a díszítéseket. A csipke- és aranydíszítések pillanatok alatt meggyulladtak és a közelben álló papság eleve sorfalat takarta el a lángokat, nehogy pánik keletkezzen, majd néhány perc múlva megérkeztek a vatikáni tűzoltók.

— A városi illetékpénztár új helyiségei. A városi adóhivatal a városháza Alexandriai-uccai frontjának földszintjéről a volt belvárosi segédofthon helyiségeibe költözött. A felszabadult helyiségeket megfelelően átalakították és azokban az átszervezett városi illetékpénztárt helyezik, amelynek élen Bolza Romulus főtitkár áll. A hivatalba a bejárat nem az ucca felől, hanem az Alexandriai-uccai kapu alatt van.

— Hazavizsik a külföldi olaszokat. Rómából jelentik: Ciano gróf külügyminiszter elhatározta, hogy bizottságot alakít, amely a külföldön élő olaszoknak hazájukba való visszatéréséről intézkedik.

— NEMZETNEVELÉSÜGYI KONFERENCIA. Bucurestiből jelentik. Csütörtökön reggel a nemzetnevelésügyi minisztériumban értekezletet tartottak, amelyen Calinescu Armand miniszter elnököt. A nagyfotossági egységekkel érdekelten részt vettek az összes egyetemek rektorai és dékánjai is.

Egy nyul, két nyul, semmi nyul

Nimród János vadászni ment. Ma nyulat lővök, annyi szent, — mondta kutyájának, Vitéznek, — ha nyulat látsz majd, hát jól nézd meg, haitsad puskám csőbe elé, söréteket lővök belé. Baktattak kint a kopár mezőn, néztek, kutattak leskedőn, Vitéz szimatolt és szaglászott, egyszerre egy nyulat meglátott, rohant és üzte és kergette, lővős céljával terelgette. János a puskát fölemelte, a tapsifülest jól szemelte, durr, — dövélt el a vadászpuska, bukfencezett szegény nyulaska. Nimród János szólott: szaladj, Vitéz, felezzük a nyul ott, apportirozad hama-rájába, hadd dugjam a hátizsákba. Vitéz futott, szolgált urat, szája fogta a nyulat, hogy gazdájához elvigye és a lábához telegye. Ugyanakkor a láthatáron, másik nyul bukkan fel immáron, Nimród János ujjent kiáltott: Vitéz, egy másik nyul szaladj, Vitéz, kergesd, ne hadd magad! Vitéz a zsákmányt hát letette, az új nyulat üzte felette, de el nem érte, el nem érte, az új nyul eltűnt fityfenébe. Am az első nyul ezalatt, szépecskén szintén elszaladt, mert noha goromba serét meg is csapta buksi fejét, nem ölte meg, csak elkábult. János és Vitéz elbámolt. Nyul nélkül ballagtak haza, a kedvük volt igen laza. E történetből a tanulság, kiknek egy nyul kevés, megjárják, orruk esetleg lebonnyul, egy nyul, két nyul és semmi nyul.

Kóró Pá.

Házasság vagy börtön

A hetű között válaszhabott tegnap délelőtt a temesvári ítélőtábla tárgyaláson az egyik vádlott, akit a törvényszék néhány hónap előtt egy évi börtönrre ítélt. Az volt ellene a vád, hogy mintegy másfél év előtt megváltott egy nőt és megrontotta. Az elsőfokú ítélettel nem volt megelégedve és feltebbeszett jelentett be. A tegnapi táblai tárgyaláson az ügyész vádbeszéde után a tárgyalási előír megkérdezte a vádlottat:

— Hajlandó feleségül venni a felperesnőt?
A vádlott érezhette, hogy ez egy „mentő kérdés”, mert ha hajlandó feleségül venni a felperesnőt, esetleg bírtetés nélkül usza meg az ügyet. Ezért határozott nélküli válaszával:

— Igen!
Az enök azonban nem elégedett meg ennyivel, hanem további kérdezett:

— Mikor? Mondjon egy határidőt, amelyen belül megírtómbhatjuk a házasságkötést!

A vádlott erre a kérdésre már nem tudott olyan gyorsan válaszolni. Kis ideig gondolkodott, majd így szólt:

— Öt hónap múlva.
— Miért ilyen sokára? — hangzott az újabb kérdés.

— Mert nincsen munkám és szegény vagyok, nem tudnék most egy asszonyt eltartani — válaszolta a vádlott.

Az enököt nem győzte meg a válasz, mert lezárta a tárgyalást:

— Öt hónapra nem lehet egy ügyet elnapolni. Menjen ki a váróterembe. Később kihirdetjük az ítéletet.

Röviddel utána újból a terembe szólították a vádlottat és kihirdették ellőtte az ítéletet, amely szerint az ítélőtábla hat hónapra leszállította a bírtetést. Az enök még ezt is mondogta neki:

— Semmiégyé panaszát jelenhet be! A Semmitőszék tárgyalásáig pedig elég ideje lesz a házasságkötésre. Ha addig feleségül vette a panaszosnőt, csatlakozhat az ítélethez a házasságlevelet.

A vádlott megkönnyebbült sóhajtással távozott, de azért látszott arca a töprengés: melyiket válassza? Az életfontolgian házasságot, vagy pedig a hat hónapi börtönt? ...

— A RESICAI MUNKASSÁG ÉS A CÉHTÖRVÉNY. Resicáról jelentik: A Resica-művek fém munkásai gyűlést tartottak, amelyen az új céhtörvényről foglalkoztak. Klein Ferenc enök és Mustetiú Iosif ismertették a céhtörvényt és megvilágították a fém munkások szerepét a jövőben, szölköztek ezenkívül a munkásság helyzetéről a közgazdaságban. Barnau Petru beszélt a munkások aggkörü biztosítására vonatkozó új törvényjavaslatról és rámutatott arra, hogy a javaslatot kidolgozó bizottságban helyet foglalnak a munkások megbízottai is.

— NEM VOLT HETVEN LEIJE, ELVESZTETT EGY MILLIÓT. Temesvárott most sokat beszélnek egy fiatalemberről, aki hetven lei hiánya miatt esését egy milliótól. Az illető fiatalember, bárha szorgalmas és kitünő képzettségű, nem tud évek óta állandó álláshoz jutni és ügynökségekben tartja fenn magát. Megkísérelte néhányszor, hogy az osztályosorsjáték segítségével lendítsen a szerencsén, de eddig hiába. A sorsjegyiroda, mellyel összeköttetésben állott, a mostani játékra is küldött címére sorsjegyet. Azt azonban nem tudta kifizetni, mert a sorsjegy kétszáz leies árából csak százharminc volt a zsebében, hetven pedig hiányzott. Elkövetkezett a húzás napja és a hetven leit még mindig nem tudta megszerezni. És a véletlen így akarta, hogy éppen az ő kifizetetlen sorsjegyét húzták ki egy millió leies nyereménnyel. Ha meg lett volna a hetven leije, úgy most egy millió boldog tulajdonosa lenne. Így azonban mondhatja, hogy nem nyert, hanem elvesztett egy milliót.

Mozsi

MŰSOR

PÉNTEK, NOVEMBER 18.

APOLLÓ: Kentucky dalnokai (angol film).
CAPITOL: Tom Sawyer kalandjai (angol film).
SCALA: Robin Hood kalandjai (angol film).
RIVOLI: Bál a Metropolisban (német film).

— Kilakoltatták — öngyilkos lett. Putz Mátyás, hatvanöt éves zombolyai lakos, az elmúlt éjszaka felakasztotta magát Roth János asztalosmester műhelyében és mire reggel rátaláltak, már halott volt. Az öreg embert kilakoltatták a Roth János házában lévő lakasából és ez annyira elkésértette, hogy véget vetett életének. Négy busulevelet hagyott hátra.

— ELŐFIZETŐINK FIGYELME! Kérjük azon előfizetőinket, akik előfizetési díjuk bekiüldésével hátralékokban vannak, hogy azt sürgösen beküldjen sziveskedjenek. Naponta tíz-tizenhat oldalas lapot adunk olvasóinknak a régi áron, de ennek ellenében azt kérjük, hogy az előfizetési díjat pontosan szolgáltassák be. A magunk erejére vagyunk utalva, amelyet olvasóink és hirdetőink kölcsönöznek, a kiadások igen nagyok és ezért nem áll módunkban az előfizetési díjat hitelezni. Amennyiben a hátralékok nem nyernének rendezést, úgy kénytelenek lennünk a lap további kiüldését beszüntetni. Mindenki, aki most fizet elő a Déli Hírlap-ra, december elsejéig ingyen kapja a lapot.

— A JUHNYÁJAK OKOZTA KÁROK MEGSZÜNTETÉSE. Az utóbbi időben a vidéki gazdák részéről számos panasz hangzott el, hogy messze vidékekről — leginkább az erdélyi hegyvidékekről — való juhnyájakat hajtának végig a szántóföldeken, amelyek nagy károkat okoznak az őszi vetésben és a legelőkon. Marta Alexandru dr. királyi helytartó a mezőgazdasági ügyosztály véleményének meghallgatása után rendeletet adott ki, amelyben úgy intézkedik, hogy idegen juhnyájak csak abban az esetben vonulhatnak át a helytartóság területén, ha tulajdonosuk által bérlet legelőre, vagy telelő helyre tartanak. Az ilyen átvonulás is csak engedély alapján és kizárólag az országon történhetik.

— Halálozások. Meghaltak: Valenta Herta négy hónapos, Horki Mária ötvenhárom éves, Petrescu Andrei héthónapos. Ujpecsen meghalt Sonn Mártonné, született Stein Anna, ötvenhárom éves, Zombolyán Blicking Antalné, született Lackner Anna negyvenhat éves.

— JÓTÉKONYCELU MŰKEDVELO ELŐADÁS. A resicai Magyar Kultúregylet november 19-én, szombaton este fél 9 órai kezdettel a Munkásotthon színháztermében jótékonycélú műkedvelei előadást rendez. Színpadra kerül „Harangvirág” vigjáték 3 felvonásban. Szereplők: Fraunehoffer Józsefné, Nagy Ilonka, Maxim Judit, Sárközy Juliska, Sárközy Ilonka, Fraunehoffer József, Bodor Sándor, Joó György, Gidó Bálint, Sarkady Lajos, Tatár István, Tatár József, Szabó Akos. Tekintve, hogy az előadás tiszta jövedelme szegény munkásgyermekek felségélyezését fogja szolgálni, az előadás iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a jegyek már elővételben csaknem mind elkelnak. Nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is biztosítva van az est sikere, mivel régi, kipróbált műkedvelők játszanak a szerepekben.

— TEMPLOMI HANGVERSENY. November 27-én délután hat órai kezdettel a temesvári evangélikus templomban nagyszabású hangverseny lesz értékes művészi programmal. Az evangélikus egyházközség által rendezett hangversenyen Dippon G. tanár operatőres és Csirisán-Tolnai Mária tanárnő, valamint Tolnai Béla tanár, orgonaművészek működnek közre. Dippon G. tanár áriákat és dalokat ad elő orgonakísérettel, ezenkívül külön orgonaszámok is előadásra kerülnek. A műsoron Pachelbel I., Haydn, Merkel G., Wagner, Bach és Rossini legszebb művei szerepelnek.

A vilnai társulat vendégjátéka

Igen nagy érdeklődés közepette mutatkozott be Temesvárott a vilnai zsidó színtársulat a „Palesztinai szerelem” című operettel. Segalovici műve színes, érdekes és az arab mozgalom beállításával egészen időszerű. A zene Scunda zsidó zeneszerző sikerült munkája. A főszerepet Feny Juter, a társulat primadonnája játszotta, kitünő hangú, lenyűgöző játéku színésznő ismertünk meg benne. Wolfensohn és Wolfensohnné asszony a szüloket játszották pompás előadásbeli készséggel és humorral. Igen jók voltak a tengerésztszisz szerepében Sabbath, Brünn mint arab vezér, Engler mint Surele és Wolfsohn mint fiatal szerelemes. A zenekart ifj. Wolfsohn vezényelte. A további előadások során az ember legyen ember és a Gyermekek hála című darabok kerültek színpadra a legteljesebb siker jegyében.

A romániai olasz kulturintézet rendezésében a városi színházban

Gioconda de Vito

kiváló olasz
hegedűművész

egyetlen hangversenye

ma, november 18-án, pénteken este 9 órakor

Zongorán kíséri: UMBERTO PASSIONE kiváló művész. Jegyek 20-100 leiert a színházi pénztárnál

MONDANÁ-E VALAKI, HOGY MÁR NAGYAPA?

Nem, semmiesetre sem!

Mindennap megissza URODONAL adagját, amelynek — saját bevallása szerint — köszönheti, hogy mindig jókedvű és jóerőben tartja magát.

URODONAL

megfiatalítja a szervezetet, mert kiválasztja és eltávolítja az összes mérgeket és ártalmas anyagokat. Szedjen URODONAL-t.

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIAKBAN.

CHATELAIN
készítmény.
Megbízható
márka

SPORTESEMÉNYEK

A romániai labdarugás nagyarányú átszervezése

Csak az a játékos űzheti a labdarugósportot, akinek polgári állása van.

Az utóbbi időben bizonyos sportkörökben az az óhaj nyilvánult meg, hogy a szövetség hivatalosan is vezesse be a professzionizmus rendszerét. Azóta nyilatkozatok hangzottak el, amelyek erőlyesen állást foglalnak minden ilyen irányú törekvés ellen. Romániában tudvalevően az a visszás helyzet adódott elő, hogy egyes helyeken még az ifjusági játékosok is pénzjutalomban részesüljenek és egyesületük színeit csak megfelelő jutalom ellenében képviselik és védik meg. Eppen ezért a szövetség egy általános érvényű tervezeten dolgozik, amely egyszer s mindenkorra megtiltja, hogy 21 éven aluli labdarugójátékosok pénzjutalomban részesüljenek. Az ügyvel kapcsolatban az egyik, magát megnevezni nem akaró hivatalos személyiség a következőket jelentette ki:

— Amikor nálunk az olasz rendszert bevezették, erre azért volt szükség, mert bizonyos mértékű professzionizmus nélkül a nemzeti bajnokság nem indulhatott volna meg oly mértékben, amint az történt. Nem választhatuk el a professzionizmus: az amatőr rendszertől, mert ez két különálló és függetlenül működő szövetség felállítását tette volna szükségessé. Hiba történt, hogy megengedték olyan játékosoknak a javadalmazását, akiket ez nem illetett volna meg. Nem voltak tekintettel sem korra, sem pedig azokra a bajnoki keretekre, amelyekben egyes játékosok működtek. Ez vonatkozik főleg az alsóbb csoportokban működő csapatok tagjaira. Megtörtént az, hogy fiatal emberek, akik hetenkint 3—4

száz lelt kerestek a labdarugásból, egyáltalán nem törekedtek arra, hogy mesterséget tanuljanak, vagy tanulmányaikat tovább folytassák és úgy vélték, hogy a labdarugásból meg tudnak élni. Amikor azután az öregedés jelei mutatkoztak és már nem űzhatték tovább ezt a sportot, mesterséget már nem tanulhattak, végeredményben pedig csak a munkanélküliek számát gyarapították. A sportnak nem az a célja, hogy legyőzötteket adjon az életnek, hanem, hogy megedze a fiatalságot a létért való küzdelemre. Eppen ezért szükségesnek tartom azt, hogy a szövetség büntetés terhe alatt tiltsa meg a 21 éven aluli játékosok pénzbeli javadalmazását. A professzionizmust pedig a jelenlegi formájában csak a nemzeti bajnokság első osztályában résztvevő csapatok játékosai részére engedje meg. Azonkívül a szövetségnek erőlyes rendszabályokat kell életbe léptetnie, amelyek értelmében a jövőben csak azoknak a játékosoknak adjanak működési engedélyt, akiknek megfelelő polgári állásuk van, vagy pedig be tudják bizonyítani, hogy tanulmányaikat továbbra is zavartalanul folytatják.

A japán atléták a vasárnapi versenyen is kiűnően szerepeltek. Eredmények: 100 m.: 1. Joshioka 10.6 mp. 200 m.: 1. Tanigutti 22.2 mp. 5000 m.: 1. Murakoso 15 p. 01 mp. 10.000 m.: 1. Murakoso 31 p. 34 mp. 110 m.-es gát: 1. Murakami 14.9 mp. 400 m.-es gát: 1. Oda 55 mp. Magasugrás: 1. Okamoto 195 cm. Rudasugrás: 1. Oee 420 cm. Harmasugrás: 1. Kin 15.30 méter.

Sporthírek mindenfelől

Mégis lejátszzák az elmaradt román—cseh válogatott labdarugómérkőzést. Ezt bizonyítja az a hivatalos átirat, amelyet a cseh szövetség a FRFA-hoz intézett és amelyben bejelenti, hogy elfogadja a román szövetség által ajánlott december 4-iki dátumot.

A román válogatott csapat keleti turája csak akkor válik bizonyossá, ha Luchide Octav szövetségi főtitkár ezt végleg rendező Egyiptom bucarestii követségének titkárával, akinek erre a tárgyalásra különleges megbízása van.

Németország birkozócsapata Reval-ban ütközött meg Esztorozság birkozóival, amelyől a németek 5:2 arányban kaptak ki.

Bertolini ismert nevű olasz edző, hír szerint Romániába szeretne jönni és itt, mint szövetségi edző működnék. Az olasz edző egy május 1-től szeptember 20-ig terjedő időszakra szóló szerződést kér, ezenkívül a Milánótól Bucuresttiig az utazási költségeket, valamint 7000 lei havi javadalmazást.

A vasárnapi A. divíziós mérkőzéseken szövetségi megfigyelők vesznek részt, akik aztán beszámolnak a játékosok teljesítményéről. Ezeket a beérkezett jelentéseket veszik aztán tekintetbe a Csehszlovákia ellen játszó román válogatott csapat összeállításánál. Luchide Octav szövetségi főtitkár leutazik Nagyváradra, hogy a Kárpát FC—Ripensia mérkőzésen megfigyelje a játékosokat.

A Román Kupa bizottsága azzal a gondolat foglalkozik, hogy a következő fordulót még most ősszel bonyolítottatja le. Miután azonban december 4-ike most már foglalt, a következő kupa fordulót valószínűleg december 11-ére tűzik ki.

A német teniszszövetség most tette közé a férfi és női teniszjátékosok ranglistáját, amely a következő: Férfiak: 1. Henkel, 2. Metaxa, 3. Redl, 4. Göpfert, 5. Beuthner, 6. Gerstel, 7. Menzel, (!) 8. Koch, 9. Richter, 10. Gulez. Hölgyek: 1. Horn, 2. Ullstein, 3. Hamel, 4. Krausz, 5. Kaepfel, 6. Enger, 7. Frisch, 8. Weber, 9. Schumann, 10. Kriegs-Au.

Az Aston Villa 10 millió lejért vásárolta meg a válogatott O'Donnoll középcsatárt! Ebben az évben körülbelül 80 millió lejt fordít az angol csapat új játékosok beszerzésére.

A Victoria vezetősége tegnap tárgyalásokba kezdett a nagyvárosi Tricolor vezetőségével, Sepsinek, az U. volt válogatott kapusának átvétele ügyében. Amennyiben sikerül a megegyezés, úgy Sepsi vasárnap már a Victoriában véd a Kimizi ellen, mert az új szabályok megengedik az azonnali átigazolást az alsó osztályból az A. ligába.

A hivatalos Olasz teniszranglistán első helyen Campelle áll. 2. Quintavalle, 3. Kucel, 4. Taroni, 5. Bossi, 6. C. Vido, 7. Scotti, 8. Del Bella, 9. L. Vido, 10. Martinelli. A hölgyeknél: 1. Frisanco, 2. Kozman, 3. Tonolli, 4. San Doni, 5. Grieni.

A magyar válogatott labdarugó csapat decemberben nagy külföldi műsort bonyolít le. December 4-ikén Párisban Budapest csapata mérkőzik Páris válogatottjával, december 7-ikén Glasgowban Skócia—Magyarország, december 11-ikén Hamburgban Budapest—Hamburg, december 15-én Luxemburgban Budapest—Luxemburg mérkőzés lesz. A nagy turára 16 játékos és négy kíséző fog utazni.

Az angol labdarugó szövetség alapításának hetvenötödik évfordulója elkövetkezik csaknem valamennyi európai labdarugó szövetség ajándékot küldött. Nem érdektelen az ajándékok felsorolása, melyek most közül egyik angol lap. Belgium ezüst tálat, Dánia ezüst veret (plakettet), a FIFA arany veret, Finnország ezüst tálat, Franciaország valódi svessri porcellán szobrot, Hollandia ezüst veret, Jugoszlávia ezüst veret, Luxemburg egy könyvet, Magyarország a Magyar Kupa ezüst mását, Németország ezüst cigarettadobozt, Norvégia ezüst serleget, Svájc virágscokrot, Svédország ezüst pohárkészletet ajándékozott. A bucarestii „Timpu” lap ehhez a listához azt a megjegyzést fűzi: — „Ez hol maradt Románia szövetsége?”

KÖZGAZDASÁG

Magánosok számára csak 5000 leien felül kell számlát adni

A Nemzeti Aviaticai Alap tisztázta az október 13-iki törvény által felmerült kérdéseket

A Nemzeti Repülőalap bizottsága a kereskedelmi és iparkamarák kérelmére határozatot hozott az október 13-án életbelépett repülőbéllyegtörvény alkalmazására. A határozat

ujabb haladékot ad a repülőbéllyegek pótlására 1933 november 30-ig,

de csak arra az esetben, ha a bélyegkötetes okmányt október hóban bocsátották ki és a repülőbéllyeg illetéke az új törvénnyel létesítettet először, vagy a régi repülőbéllyegtörvényben említett illeték növeltetett.

A bizottság határozata kötelező erővel bír és az az új törvény nyomán keletkezett néhány kérdést tisztáz. Ismertetését alább adjuk.

Az 1933. október 13. előtt kinyomott reklámok, falragaszok ez év utolsó napjáig terjeszthetők. A már kinyomott mennyiség utáni bélyeg pótlása az Aviaticai Alap engedélyével annak csekszámláján egy összegben fizetendő.

A szállítványozás és fuvarozás utáni repülőbéllyegilleték (7. szakaszánál levő táblázat), csak a szállítványozó és fuvarozó cégek által eszközölt szállításra vonatkozik, tehát nem arra az esetre, ha egy cég maga, saját járművén eszközi a szállítást.

A kereskedelmi és ipari társaságok tartoznak az általuk vett értékekről nyugtát kibocsátani. Érték alatt értendő: készpénz, járadékkötvény, kötelezvény, kincstári jegy, hitellevél, adó, bón, részvény, szelvény, stb. fizetés gyanánt (kompenzációként) adott, vagy kézizálogba adott, beraktározott áru. Nem értékek: biztosítási kötvények, számlák, fizetési meghagyások, váltók, csek, fuvarlevél és minden forgatható értékpapír.

Nem esik külön repülőilleték alá, ha az érték vétele különböző okiratban nyer elismerést, de maga az okirat repülőbéllyegezve van.

Postai üvegek, csek nem esik külön repülőbéllyeg alá, mivel, ezek után 1 leu postai repülőbéllyeget fizetnek. Ugyanígy a posta, postacsek utján vett, vagy bank által kifizetett értékről nem kell nyugtát adni, amennyiben az utóbbi esetben a bank formulárján az érték vétele elismertetik. Nem esik nyugtakozeleztetés alá a visszáruk, a természetben adott rabatt, vagy skontó fejében kiadott érték és az utánvételi összeg, vagy utánvételes áru.

A kicsinyben elárúsító üzletek és lerakatok a vásárlásnál fizetett összeg után nem tartoznak nyugtát adni.

A számlák repülőbéllyege:

- 100 lejig mentes,
- 101—300 lejig 1 leu,
- 301—500 lejig 2 leu,
- 501—1000 lejig 3 leu,
- 1000 lején felül 3 leu.

A kereskedők és iparosok magánosok számára csak akkor tartoznak számlát kibocsátani, ha a számla értéke az 5000 leu meghaladja. De, ha ezen az értéken alul kiadnak számlát, úgy azt a fenti fokozat szerint bélyegezni kell.

A nyugtatadás rendes szabályai alól kivételtnek a bankok és hitelintézetek, amelyek nem perforált (cotor) könyvből is adhatnak nyugtát, de a repülőbéllyeg fele az ország címerevel az első, a másik fele a másodpéldányon legyen. Nem tartoznak nyugtát adni a beváltott, leszámított, visszszámított váltókról, a devizák, vagy értékek eladásáról, csekkek fizetéséről, az intézet anró kiadásaira vonatkozó fizetési bónusról, szelvény fizetési lapokról, kisorsolt tőkeamortizációkról és bélyegmentes állampapírokról, vagy, ha az érték az állampénztárból bélyegzett fizetési utalvány alapján vették fel. A bankok által felvett bankári jutalék nem esik repülőbéllyeg alá.

Az új kereskedelmi törvénykönyv

nem változtatta meg a cégbejegyzésre vonatkozó rendelkezések irányvonalait

Több ízben megemlékeztünk arról a tervezetről, amelynek rendelkezései lényegesen megváltoztatták volna a cégbejegyzésre vonatkozó eddigi jogszabályokat. A lapok által közölt tervezet szerint a cégbejegyzés az engedélyezési rendszer alapján történt volna, a kereskedelmi kamarának pedig nemcsak a betervezett okiratokat kellett volna átvizsgálania, hanem véleményében ki kellett volna terjesztenie az új vállalat tőkeerejére és hasznosságára is. Időközben megjelent a II. Carol kereskedelmi törvénykönyv, amelynek egyik része helyette-

siti a cégjegyzésekről szóló eddigi törvényt. A törvénykönyvből megállapítható, hogy az engedélyezési és a hatóságok diszkrecionális jogát kiterjesztő rendelkezések alkalmazásáról lemondtak. Lényegében megmaradtak a cégjegyzésre vonatkozó eddigi szabályok. A cégjegyzési hivatal főnöke május elsejétől kezdve egy kizárólagos bír. Az új törvénykönyv megjelenésével

lényegesen enyhültek azok az akadályok,

melyek az új cégbejegyzések gyors keresztülvitelét eddig megnehezítették.

MEGERKEZETT A FRANCIA KERESKEDELMI DELEGÁCIÓ. Ma megérkezett a fővárosba a francia kereskedelmi delegáció, amely a francia-román kereskedelmi egyezményt tárgyalja. A tárgyalások annyira elő vannak készítve, hogy az anyaggal néhány napon belül végezni fognak. A cél, amelyre mindkét állam törekszik az, hogy a forgalom és áruszáma megnövekedjen. Az előzetes tárgyalások után remélni lehet, hogy az egyezmény megkötése után Románia és Franciaország között intenzív kereskedelem indul meg. Román részről a tárgyalást Jordan, nemzetgazdasági miniszteri vezértilkár vezeti, míg a francia delegáció vezetője Hervé Alphand, a kereskedelmi egyezmények igazgatója, a francia kereskedelmi minisztériumból. Rajta kívül még öt delegátus és öt szakértő érkezett, de ugyanezok Bucarestbe érkezik a francia pénzügyi élet több kiválósága, mint Garié, a Dreyfuss-bank igazgatója és Henri Titz a Francia Bank főtisztviselője, Bloch, a Banque Lazarettól, Candrel, a Banque de Paris et Pays Bastól.

Szigoruan ellenőrzik a turisztikai illetékek lerovását. A Nemzeti Turisztikai Hivatal felhívja az érdekelt szakmák figyelmét, hogy a turisztikai illetékeket a legpontosabban röjjiák le, mert azokat ellenőrzötték. A turisztikai illeték minden autóládással kapcsolatos számlánál 500 lei. A szállodák és penziók minden vendég részére kiállított jegyzék összegének egy százalékát kötelesek befizetni szankciók terne mellett.

Ártolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 17.

A hivatalos devizaártyolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az ártyolyamokban a devizafelár is benfigyaltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

Megelőnkült a buzaártyol. A bászági gabonapiacra a tengeri irányzata szilárd, a buza iránti kereslet is élénkült, de a többi gabonanemű irányzata továbbra is lanya és az üzleti forgalom csekély. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 350, toronfáli buza 375, új tengeri 260, száritott új tengeri 340, zab 390—400, takarmányárpa 300, tavaszi árpa 380—400, korpa 270, őtökmag 730, új őtökmag 630, muharmag 310, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként. A lucernamag 50, a lóheremag 18 lei kilónként.

Uj malom a központi gabonaértékesítő engedélye nélkül nem működhetik. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a jövőben új malom nem működhetik mindaddig, amíg a központi gabonaértékesítési hivatal engedélye nincs birtokában.

Befejezés felé közelednek a román-német gazdasági tárgyalások. A két hét óta folyó román-német gazdasági tárgyalások befejezés felé közelednek és a legutóbbi ülésen megtörtént a megállapodás azon gabonamennyiségek tekintetében, melyeket Németország Romániától átvesz. Románia azt a feltételt állította fel, hogy csupán megfelelő mennyiségű buza átvétele esetén kötelezheti magát tengeri és takarmánycikkre szállítására. Ezt a kérdést kölcsönös megegyezésre rendezték. Tegnap Bucurestibe érkezett egy francia gazdasági bizottság, amely a román-francia áruforgalom megfelelő kiszélesítéséről fog tárgyalni. Már a közel napokban svéd bizottság is érkezik Romániába a svéd-román gazdasági összeköttetés fejlesztésére.

Munkaközvetítés. A temesvári állami munkaközvetítő hivatalnál október hónapban a munkaadók 176 esetben kerestek alkalmazottat. Munkára jelentkezett 146 személy, akik közül 120 nvert elhelyezést. Ezek között volt 74 férfi és 46 nő. A nők leginkább, mint háztartási alkalmazottak kaptak alkalmazást.

CSOMAGOK TOVÁBBITÁSA CSEHOR-SZÁGBA. A cseh postai vezérigazgatóság közölte a PTT. igazgatóságával, hogy a jövőben csak Magyarországon vagy Lengyelországon át vesz az postai csomagokat. Ennek megfelelően a romániai, vagy Románián át Csehszlovákiába irányított csomagok Arad 2, Nagyvárad 2, vagy Cernáuti 2 postá-állomásokon keresztül tranzit Magyarország, illetve Lengyelországon keresztül továbbított.

Földművelésügyi miniszter a buzavetések beszüntetésére kéri a mezőgazdákat. A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint az időjárás alakulása miatt az ezután elvetendő őszi buza csírázási lehetőségei csökkentek és épen ezért felhívják a mezőgazdákat, hogy az elkövetkező hetekben ne vessenek több őszi buzát, mert ezek az új vetések jó termést nem eredményezhetnek.

Nyolcadmilliárd lei értékű gyümölcs termelt az idén Romániában. A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint az ezévi szőlőtermés cca százezer vagon volt, közel öt-milliárd lei értékben. A folyó évi egyéb gyümölcstermés értéke cca 3 milliárd lei, vagyis a folyó évi gyümölcstermést nyolcadmilliárd leire értékeli a földművelésügyi minisztérium.

Milyen jogügyletek kerülnek december 1. után felülvizsgálatra?

Ismertes, hogy a pénzügyminisztérium 326860 számú körendeletével felhívta a pénzügyigazgatóságokat arra, hogy öt évre visszamenőleg vizsgálják felül, hogy a vállalatok és jogügyleti illetékek befizetésének eleget tettek-e, majd egy későbbi rendeletben december 1-ig adott határidőt arra, hogy a vállalatok az esetleges hiányt pótolhassák. A galatii pénzügyigazgatóság saját hatáskörében kiadott utasításban részletezi, hogy milyen illetékek befizetését fogják ellenőrizni és nem tartjuk érdektelennek ennek leközlését, mert abból közelebbről látható, hogy az ellenőrzés mire fog kiterjedni. Az említett utasítás szerint felülvizsgálat alá kerülnek:

A bérleti szerződések, társas cégek tőkéje utáni illeték befizetése, (tekintet nélkül arra, hogy van-e írásos szerződés, vagy ha időközben a tőkét emelték, befizetett-e a különbözet) után a 2.7 százalékos illeték? Árúhitelezések, amennyiben nem határozott időre történik a hitelezés, hanem egy hitelkereten belül állandó hitelnyújtásról van szó árúban, (illeték 0.4 százalék). Számla bélyegzés a bélyegtvörvény szerint, vagyis magánosokkal kötött ügyleteknél csak 5.000 leien felül kötelező a számla kibocsátása. Bizományi szerződések, illeték 0.75, egy évnél hosszabb időtartamra 1.5 százalék, kifizetett, vagy felvett jutalékok, illetékek 2 százalék. Malmok és lisztkereskedők a special register szerinti árúknál 1.4 százalék.

Megdrágult a tűzifa?
AKKOR IS
olcsón fűtök
"ZEPHIR"
kályhával
10 kilógram fával fűt
egy normál szobát
24 órán át.
Gyártja:
Szántó D. és Fia, Oradea
„ELITE” tűzhely-kályhagyára.
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.
Képviselet Timişoárán: Jüger József és Péter
vaskereskedés, Bulev. Carol 36. Forgács Mátyas
vaskereskedés, Strada Iancu Văcărescu 36. szám.

Kicsoda Pearl S. Buck, az irodalmi Nobel-díj nyertese

Nagy meglepetéssel olvasta a közönség, hogy az idei irodalmi Nobel-díjat Pearl Buck nyerte meg. Neve nem ismeretlen, sőt magyarul is több művét olvassák, csak éppen nem „világhíresség” a szónak abban az irodalmi értelmezésében, amely önkéntelenül a Nobel-díj gondolatával társul. Nyugodtan megállapíthatjuk, — hogy amióta a Nobel-díjat kiadják, még nem fordult elő, hogy viszonylagosan olyan kis terjedelmű mű után kapja meg valaki a Nobel-díjat. Viszont az is igaz, hogy az átlagközönség rendkívül szereti regényeit: kedvenc kölcson-könyvtári olvasmány egy nálunk, mint szerte a világon és népszerűségét fokozza az a körülmény is, hogy „Az Édes anyaföld”-et Amerikában meg is filmesítették.

Ki ez az író, aki személyi vonatkozásai tekintetében eddig oly keveset hallatott magáról? Westvirginianban, Hillaboróban született 1892-ben. Amerikai misszionáriusok gyermeke, aki szüleivel együtt került el Kinába és csak ritka időközökben tér vissza a hazai földrészre. Tudunkkal három könyvet írt eddig s mind a három Kináról szól. Az egyik a „The Good Earth”, a másik az „East Wind-West Wind”, a melyet „Kweilan vergődése” címmel fordítottak le magyarra. A harmadik pedig a „The Mother” amellyel egyelőre be is zárul a ciklus.

Kína szerelmesével állunk tehát szemben, mint ahogyan annakidején Lafcadio Hearnban Japán szerelmesét ismertük meg. Az író a Kinában eltöltött két-három évtized alatt megismerte a kínai lelket. Asszonyos finomságokkal tudott közelíteni éppen a kínai asszonyok lelkéhez és nem véletlen, hogy regénycselekményeinek főhordozói rendszerint asszonyok. Anélkül, hogy bármilyen vonatkozásban világnézeti állásfoglalást vállalna, minden részvétével az elgyötört és kisenmizett kuli mellé áll. Amilyen megragadó színekkel tudja megrajzolni a kínai földművelő család intimitását, mohó és szívós földéhségét és a nemzeti érzés különös tudatosítása nélkül ragaszkodást az ősi rögöz, éppen olyan kíméletlen és szigorú tud lenni akkor, amikor a kizsákmánvóló kínai osztály kiváltságait ostromozza. Buck regényeiből megismerjük a kínai társadalom sokszínű rétegzódását, erkölceit, a nép rokonszenves jellemét. Érezzük, — hogy bár egy keresztény író vetíti ki a maga mély humanizmusát, a figurák, akik meglepőenkednek előttünk, valóban a sajátos kínai magatartásnak a tolmácsolói. A stílus egyenletes, igen hajlé-

kony, de minden drámaiság nélküli, — mintha az írónek egyenesen fő célkitűzése lenne, hogy a csendes és könnytelen tragédiáknak adjon hangot. Ez a drámaiságot kerülő írástechnika eredményezi aztán, hogy a cselekmény kifejlődésében nincs elég feszültség, apró mozaikokra hull az egész könyv. Az író semmiesetre sem „kiserletozó” és mint a legtöbb nagy író, nem törekszik önmagát, önmaga problematikussá művészi életét „megvalósítani”, a műben. De mesélni tud, meg tudja hatni az olvasót és ami írásaiban a legértékesebb, részvétet is tud kelteni a szerencsétlen sorsu kínai nép iránt.

Patkák éjjeli szolgálata

Pénteken, november 18-án a szolgálati beosztás a következő:
 Az I. kerületben az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszerár.
 A II. kerületben a Stefan cel Mare utcában levő Jahner R. gyógyszerár.
 A III. kerületben a Carol uton levő Mária gyógyszerár.
 A IV. kerületben a Preyer utcában levő Ungvári gyógyszerár.
 Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Rádió

PÉNTEK, NOVEMBER 18

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Lett-lemezek. 19.15: Ion Fotino gondokázik. 19.45: Hanglemezek. 20.15: Prof. Ion Simionescu előadása. 20.30: „A büvös vadász”, Weber operája három felvonásban. 21.20: Ion Pillat előadása. 22: Hírek, sport. 23.15: Hírek. 23.30: Szórakoztató-lemezek. 23.45: Hírek külföldről francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Az 1872 évi székely felkelés. Felolvasás. 11.45: A gyógyszer-masszázis ártalmai. Felolvasás. 1.10: Postászenekar. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Veress Károly és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.15: Diákfőlöra. 5.45: Hírek. 6: Lett hanglemezek. 6.25: Brahmás magvartargyu művei. 7: Sportközlemények. 7.10: Időszéri előadás. 7.30: György Pál énekel. 8: Hírek. 8.25: Toll Jancsi és cigányzenekara. 9.15: Ignác Rózsa balladákat és verseket mond. 9.45: Budapesti Hangverseny Zenekar. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11.05: Hanglemezek. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Szalonzenekar. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.30: Gyorsírótanfolyam. 8.05: Toll Jancsi és cigányzenekara. 8.30: Időszéri előadás. 9: Hanglemezek. 10: Hírek.

Bécs. 19.30: Lemezek. 21.10: Szimfónikus hangverseny.

Belgrád. 17.45: Szórakoztató zene. 23.20: Hangverseny.

Milánó. 20.30: Szórakoztató zene. 22: Hangverseny. **Strassburg.** 21.10: Táncczene. 21.30: Lemezek. 22: Hangverseny. 23.50: Szórakoztató zene.

Varsó. 19: Lemezek. 20: Hangverseny. 23.45: Lemezek.

SZOMBAT, NOVEMBER 19.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 17: Országóra. 18.15: Munka és jövedély-óra. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Szalonzenekar. 20.15: Dr. St. Soimescu előadása. 20.50: Tito Schipa-lemezek. 21: Rádióposta. 21.15: Ghindă-jazzzenekar. 22: Hírek, sport. 22.15: Melody-jazzzenekar. 23: Hírek. 23.15: Etemmi-zene. 23.45: Hírek külföldről francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Zsoldos László elbeszéléseiből: Az iskola. Felolvasás. 11.45: Mit nézünk meg? Felolvasás. 1.10: Ifj. Toronyi Gyula énekel. 1.45: Hírek. 2: Hanglemezek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszerek. 5.15: Harsányi Gizi meséi. 5.45: Hírek. 6: Énekhangverseny. 6.30: Időszéri előadás. 7: Rác Zsiga cigányzenekara. 8: Hírek. 8.25: Szalonzenekar. 9.10: A csehek Magyarországán. Hangjáték három részben. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11.05: Farkas Jenő és cigányzenekara muzsikál, Cselenyi József énekel. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 11.45: Operaházi zenekar. 12: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.30: Mezőgazdasági felőra. 8.40: Prielle Kornélia színpadra lép. Előadás. 9.15: Szalonzenekar. 10: Hírek. 10.30: Farkas Jenő és cigányzenekara.

Bécs. 19.15: Hangverseny. 23.30: Szórakoztató zene.

Belgrád. 19.15: Lemezek. 21: Szórakoztató zene. 22: Hangverseny. 23.20: Táncczene.

Milánó. 18.15: Táncczene. 20.30: Szórakoztató zene. 22: Tannhäuser opera előadása.

Strassburg. 18.30: Hangverseny. 20.30: Lemezek. 21.30: Szórakoztató zene. 23: Szimfónikus zene. **Varsó.** 21: Szórakoztató zene. 22.50: Szimfónikus hangverseny. 24.15: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógykezelés, házastársi ügyek, házasság és Levelezés rovatban szavankint öt le, minden más rovatban szavankint kettő le. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-rafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-rafik, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-rafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-rafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-rafik, Piata Kütt. — Nogrady-rafik, (Tivoli mellett) — Olariu-rafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-rafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-rafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő éves bizonyítványokkal november 15-re felvétetik. II. Str. Vulcan 20. 3010

Szeptatos dadát vidékre keresek hat hetes csecsemő mellé. Cimeket kérem a kiadóba leadni. 3130

Állást keres

Szorgalmas tiszta asszony nagy takarításokat, mosást, vasalást vállal nagy gyakorlattal. Cim a kiadóban. 3016

Szobaasszony 10-15 ezer lei óvadékkal jóforgalmú szállodába, december 1-re állást keres. Vidékre is megy. Ma rioara Kiss, Hotel Paris, Timisoara I. kerület. 2739

Mosást, vasalást elsőrangú munkával uri házaknál vállalom. Kovács Zsuzsa, III. kerület. Str. Diaconul Cores 24. 2699

Lakas

Butorozott szobát keres fiatal házaspár. Cimeket hér megjelöléssel a kiadóba „Tiszta” jellegre. 3129

Ada-Kalehról Rahát (szultánkenyér)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kimérve, vagy szép kivitelű csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom lei 44. — Különlegesség lei 60. — Lokum lei 86 árban, postán, vagy vasuton promt szállít **Matics Mihály, Orsova** *Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh*

Elegánsan butorozott szoba külön bejárattal, fürdőszobahasználattal, két személynek, esetleg ellátással december 1-re kiadó. Cim: IV. Str. Mircea Voda 3. 2700

Kétszobás modern lakást a IV. kerület elején december 1-re keresek. Cimeket „Jó bérlő” jellegre a kiadóba kérem leadni. 3133

Ha szép akar lenni?

Használjon **KULKA-féle** liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant és liliompudert, **három színben**. Kapható kizárólag

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Adás-vétel

Eladó két drb. pedigrés fiatal német vizsla. Telefon: 44-18. Friedrich mernők. 2734

Vadász-uhu eladó. Cim a kiadóban. 3011

Eladó férfi-öltöny és télikabát. IV. Str. I. Brătianu 29. III. 2. 2788

Vennék jó házi libaszirt. Cimeket „Csak tiszta” jellegre a kiadóba kérem, ármegjelöléssel. 3135

Prérmel bélelt lábzsák, nagyon alkalmas sport-gyermekokocsiba, kifogástalan állapotban eladó. Ugyancsak eladók a legkisebb számú gyermekhócipők. Megtekinthetők: Temesvarar Zeitung kiadóhivatalában. 2707

Ottománt jókarban lévő, szép huzattal megvételre keresek. Cimét ármegjelöléssel „Szép széles” jellegre a kiadóba kérem. 3110